БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 257 (51...)

Пятница Декабрин 27 1946 он

Сэн 20 мүнгэн

СССР-эй доторхи бүхы засаг болбол ажалшадай депутадуудай Соведүүдээр бэелүүлэгдэдэг городой ба деревниин ажалшадай засаг мүн.

(СССР-эй Конституциин 3-дахи статья).

Колхозуудые саашадань бэхижүүлхын түлөө саг үргэлжэ тэмсэхэ

Колхозууд болбол манай партяар, манай арадаар байгуулагдажа, ороноймнай хүдөө ажахыда социализмын гайхамшагта илалтануудые асарһан социалистическэ томо томо ажахынууд мүн. Колхозуудые эмхидхэлэй ба ажахын талаар бэхижүүлхэ хэрэггэ манай партиин, манай правительствын зүгһөө тодорхой заабаринууд үгтэжэ, бодото арга хэмжээнүүд хододоо абтадаг байна.

Хүдөө ажалай артелиин Устав хадаа агууехэ Сталинай шууд хүтэлбэри доро зохеогдоһон юм. Артелиин Устав болбол колхозуудай үндэһэн хуули мүн байһан туладаа, колхозуудые эмхидхэлэй ба ажахын талаар бэхижүүлжэ большевистскэ болгохо, колхознигуудые баян шадалтай болгохо хэрэгтэ сэгнэгдэшэгүй ехэ үүргые дүүргэһэн ба мүнөө бүришье хүсэтэйгөөр дүүргэжэ байна.

СССР-эй Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитет 1946 оной сентябриин 19-эй үдэр «Колхозуудта хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэһэн ябадалнуудые усадхаха хэмжээнүүд тухай» түүхэтэ тогтоолые гаргаһан байгаа. Энэ сэсэн мэргэн тогтоол болбол колхозуудай ажабайдалай үндэһэн асуудалнуудаар айхабтар тодорхой заабаринуудые үгэһэн байна. Ажалта үдэрнүүдые зүбөөр гаргашалха, ниитын колхозно газарые үрилтэдэ оруулхагүй, колхозуудай эд зөөрие хамгаалан сахиха, колхозно демократиие зүбөөр бэелүүлхэ талаар тус тогтоол соо гайхамшагта мэргэн заабаринууд үгтэһэн юм.

ВКП(б)-гэй Центральна Комитет ба манай правительствын зүгһөө колхозуудай интересүүдые, үнэн сэхэ колхознигуудай хүсэлнүүдые хамгаалха хэрэгтэ али тухай ехэ анхарал хандуулдаг байһыень энэ тогтоол эли тодоор гэршэлэн харуулаа. Арадуудай агууехэ вождь Сталин, большевигүүдэй парти. Советскэ правительство болбол колхозуудые эмхидхэлэй ба ажахын талаар бүхэжүүлжэ, тэдэниие ашаг олзо ехээр үгэдэг хүгжэнги томо ажахытай болгохо, колхознигуудые билтарма баян байдалтай болгохо гэжэ хододоо тэмсэдэгынь ажалшан бүхэндэ айхабтар эли байнабшуу.

Парти ба правительствын зүгһөө табигдажа байһан гүн ехэ анхаралда харюу болгон, колхозно таряашад хадаа колхозуудые ажахын ба эмхидхэлэй талаар улам бэхижүүлхын түлөө шэн зоригтойгсор тэмсэжэ, «Колхозуудта хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэһэн ябадалнуудые усадхаха хэмжээнүүд тухай» түүхэтэ тогтоолые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ талаар тон ехэ хүдэлмэринүүдые ябуулһан байна.

Ажалта үдэрнүүдые зүбөөр гаргашалха, ниитын колхозно газарые аршалан хамгаалха, колхозуудай хогшол зөөрие нарин нягтаар сахиха, колхозно демократиие хазагайралтагүйгөөр бэелүүлхэ гэхэ мэтын колхозно ажабайдалай үндэһэн асуудалнуудаар угаа ехэ ажал хүдэлмэри ябуулагдаа. Эдэ асуудалнуудые бэелүүлхэ талаар һүүлэй үедэ Сэлэнгын аймагай, мүн хэдэн бусадшье аймагуудай колхозууд бага бэшэ хүдэлмэринүүдые ябуулжа шадаба.

Гэхэтэй хамта, колхозуудые эмхидхэлэй ба ажахын талаар бэхижүүлхэ хэрэгые ударидаха ябадалда дутагдалнууд олон байна. Үнгэрхэдөө, зарим газарнуудта «Колхозуудта хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэһэн ябадалнуудые усадхаха хэмжээнүүд тухай» парти ба правительствын тогтоолые үшөө лэ хангалгагүйгөөр дүүргэжэ байнабшуу.

Декабриин 1-эй мэдээгээр, Баргажанай аймагай колхозууд нэгэ миллион түхэригэй дебиторско аба лияа гэдэргэнь бусаажа абаагүй байха юм. Мүн Кударын аймагай колхозууд—657 мянган түхэригэй, Яруунын аймагай колхозууд—642 мянган түхэригэй дебиторско абалитай байна. Тус аймагуудай советскэ, газартаряалангай органууд, мүн партийна организацинууд колхозуудай абалиие түргэн саг соо гэдэргэнь бусааха талаар бодото арга хэмжээнүүдые багаар абаһан дээрэһээнь иимэ зохидгүй байдал гараа гээшэ.

Колхозуудые эмхидхэлэй ба ажахын талаар улам бэхижүүлхын түлөө үдэрһөө үдэртэ тэмсэхэ хэрэгтэй. Колхозуудые эмхидхэлэй ба ажахын талаар бэхижүүлхэ гээшэ юуб гэхэдэ, колхозуудай бүхы ажал хүдэлмэринүүдыень жэгшээтэ һайнаар ябуулха, тэдэнэй баялигыень улам улам арбидхан ехэдхэхэ, ажалта үдэрнүүдые зүбөөр гаргашалха, колхозно хогшол зөөрие ба ниитын газарые аршалан хамгаалха, артельнүүдэй звено бригадануудые бэхижүүлхэ, колхозно тоо бүридхэл ба тоосоое эрид һайжаруулха гэхэ мэтэ асуудалнууд болоно.

Колхозуудые эмхидхэлэй ба ажахын талаар бэхижүүлхэ ябадал хаана һайнаар ябуулагданаб, тэндэхи колхозууд баян ба хүгжэлтэ ехэтэй байдаг гээшэ. Тиимэ хадань, колхозуудые али бүхы талаарынь улам бата бэхи, эмхи журамтай болгохын хойноһоо эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэхэнь шухала. РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэл болбол манай колхозно таряашадай эдибхи хэшээлые улам ехээр бадаруулан байна.

Болхоео байгаа һунгалтануудые шэнэ шэнэ амжалтануудтайгаар уттахын түлөө үргэн далайсатайгаар тэмсэе!

Научна хүдэлмэрилэгшэдые уншагшад хүлеэнэ

Энэ оной декабриин 25-ай үдэшэ «Бурят Монгольская Правда» газетын редакцида Улан-Удын научна хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн үнгэрбэ. Тус зүблөөниие республиканска газетэнүүдэй редакцинууд ба дээдэ һургуулиин болон научна эмхизургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомоор зарлагдаһан байна.

«Хэблэл-газетэнүүдэй хүдэлмэридэ научна хүдэлмэрилэгшэдэй хабаадалсалга тухай» асуудалаар «Бурят-Монгольская Правда» газетын редактор нүхэр Неверов үгэ хэлэбэ.

Нүхэр Неверов өөрынгөө үгэ соо Улан Удын научна хүдэлмэрилэгшэдэй «Бурят-Монгольская Правда» ба «Бурят-Монголой Үнэн» газетэнүүдтэ эршэмтэйгээр хабаадалсаха тухай хэлэхэ зуураа, республиканска газетэнүүдтэ үзэгдэдэг ехэхэн дутуу дунданууды элирүүлэн хэлэбэ. Тиихэтээ хамта, республиканска газетэнүүдэй редакцинуудай ба научна хүдэлмэрилэгшэдэй хоорондохи бэрисаа, бэе бэедээ харилсан туһалалсаха ябадал хангалтагүй байна гэжэ тэмдэглэбэ. Мүн энэ холбоое эрид һайжаруулха тухай тодо дурадхалнуудые зааһан байна.

Нүхэр Неверовэй һүүлээр үгэ хэлэлгэн эхилжэ, хамтадаа 11 хүн хабаадалсабад. Тэдэнэй дунда нүхэд Залкинд Косарев (Зооветинститут), Абрамов (пединститут), Сергеев (радиокомитет), Черемисов Суетин (зооветинститут) ба бусад бии.

Научна хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө үгэ хэлэлгэн соо республиканска газетэнүүдтэ научна асуудалнуудые толилхо ябадалые һайжаруулха талаар тон шухала дурадхалнуудые хэлэбэд. Мүн редакцинууд ба научна хүдэлмэрилэгшэдэй хоорондохи холбоо-барисаае эрид һайжаруулха тухай тэмдэглэһэн байнад.

Политическэ агитациие үргэн далайсатайгаар ябуулха

★

Үүсхэлтэйгээр хүдэлмэрилхэ

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ажахын Управлениин хүдэлмэришэд ба албахаагшадай дунда союзна ба автономно республикануудай Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай дүримүүдээр 3 дахин хөөрэлдөөнүүдые хэһэн байнаб.

Тэрээнһээ гадна, «Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 29 жэлэй ой тухай» нүхэр А. А. Ждановэй элидхэлые уншажа үгөөб. Мүн тус коллективэй хүдэлмэришэд ба албахаагшадай дунда ажалай ба гурэнэй жаяг заршамые шангадхаха тухай, социалистическэ мүрысөөе дэлгэрүүлхэ тухай асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэһэн байха.

Ажалшадай депутадуудай городской районой Соведэй гүйсэдхэхэ комитет болбол һунгагшадай список зохеожо байна. Тэрэ список соо һунгагшадайнгаа зүбөөр бэшэгдэһэниие шалгажа байнаб. Манай агитатор бүхэн өөһэдынгөө хүдэлмэри дээрэ шэнэ шэнэ түсхэлнүүдые гаргаха еһотой.

Н. Петров, агитатор.

Колхознигууд-һунгагшадта туһалхын тула

Яруунын аймагай социалистическэ культурын байшан колхознигууд - һунгагшадта туһалхын тулада агитационно-уранһайханай бригада эмхидхэбэ. Энэ бригададань дуушад, танцорнууд, уран шүлэг уншагшад, баянистнууд ба агитаторнууд оролсоно. Бригадые Василий Байбородин гэгшэ хүтэлбэрилнэ. Декабрь һара соо энэ бригада, колхознигууд - һунгагшадта 8 концерт харуулаа. Энээндэ 1.500 хүн хабаадаһан байна.

Энэ бригадын гэшүүд агитаторнууд комсомолканууд—Дуся Шемякина, Мэрия Молокова, Женя Созонова гэгшэд РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгалтанууд тухай Дүримые колхознигуудта һайнаар ойлгуулна.

М. Алашкевич.

★★★

Кинофестиваль үнгэргэгдэхэнь

РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудай үедэ арад зоной дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулгада кино болбол нилээд хүндэтэй һуури эзэлхэ байна.

Һунгуулиин кампанитай дашарамдуулан арад зониие кино-пропагандаар хангахын зорилгоор, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи кинофикациин Управлени болбол 1947 оной январиин 1-һээ мартын 30 хүртэр СССР-эй кинематографиин Министерствээр шэлэгдэн дурадхагдаһан уранһайханай, документальна ба научно-популярна кинофильмнүүдые харуулха кинофестиваль республикын аймагуудаар үнгэргэхэнь.

Январь һарада Кабанскын, Байкало-Кударын, Прибайкальска, Сэлэнгын ба Бичурын аймагуудай ажалшад советскэ кинематографиин гайхамшаг зохеолнуудые хараха байна. Жэшээлхэдэ, «Ленин Октябрьда», «Правительствын член», «Александр Пархоменко», «Чапаев», «Шулуун сэсэг», «Агууехэ эрьелтэ», «Дубровский» ба бусад кинофильмнүүд харуулагдаха юм. Февраль һарада Мухаршэбэрэй, Тэрбагатайн ба Закаменай аймагуудта кинофестивальнууд үнгэргэгдэхэ байна. Эндэ «Зоя», «Энэ эхэнэр хадаа Эхэ оронһоо хамгаалагша», «Трактористнууд», «Һолонго» ба бусад кинофильмнүүд харуулагдаха зэргэтэй. Мүн март һарада Хэжэнгын ба Кударын аймагуудта кинофестиваль үнгэргэгдэхэ юм.

Кинофестиваль үнгэргэхэ үе соо аймагуудай кинофикациин таһагуудай начальнигууд болбол колхозууд, совхозууд ба МТС-үүдтэ хоерһоо үсөөн бэшэ ябажа, тэдэниие һарадаа 3—4 кинокартинануудаар хангаха ябадалда гол анхаралаа хандуулха уялгатай.

С. И. Афанасьев,
Кинофикациин Управлениин эксплоатациин таһагай начальник.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Заиграйн аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин агитатор нүхэр Мунко Нимаевич Нимаев (баруун гарһаа) колхознигуудта РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримүүдые уншажа байна.

И. Красавцевай фото.

★

Ханын газетэнүүдэй редакторнуудай семинар болобо

КЯХТА. (Телефоноор абтаба). Энэ оной декабриин 21-дэ ВКП(б)-гэй Кяхтын айкомоор зарлагдаһан тус аймагай колхоз, МТС, ажаүйлэдбэриин предприятинуудай болон эмхи зургаануудай дэргэдэхи партийна эхин организацинуудай ханын газетэнүүдэй редакторнуудай семинар-зүблөөн болобо. Тус зүблөөндэ 49 хүн хабаадалсаба.

«Союзна ба автономно республикануудай Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд ба ханын газетэнүүдэй зорилгонууд» гэһэн асуудал зүблөөндэ байлсагшадай эдибхитэй хабаадалгатайгаар зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Колхозно клубүүдые ба ажалшадай депутадуудай сельскэ ба сомоной Соведүүдэй дэргэдэхи уншалгын байшангуудые даагшанарай 10 үдэрэй семинар зарлагдаад, мүнөө 8-дахи үдэрөө хүдэлмэрилжэ байна гэжэ ВКП(б)-гэй Кяхтын айкомой секретарь нүхэр Шагдыров манай редакцида мэдүүлбэ.

Тус семинарта хабаадалсагшадта һунгуулиин хуули, Сталинска Конституци, хүдөө нютагуудта культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэринүүдые хайшан гэжэ ябуулха тухай дэлгэрэнгы заабаринууд үгтэһэн байха юм.

„Улаан-Туяа" колхозой эрхим түлөөлэгшэд

Һунгуулиин Участково комиссиин составта кандидадуудые дэбжүүлхэ асуудалтайгаар Яруунын аймагай «Улаан Туяа» колхоздо колхознигуудай хамтын суглаан болоһон байна. Энэ суглаанда хабаадагшад артелиин эрхим гэшүүд Доржо Цыреторов, Г. Попов гэгшэдые Доомнын һунгуулиин участково комиссиин составта кандидат болгон нэгэн дуугаар дэбжүүлбэд.

Һунгуулиин Участково комиссиин составта дэбжүүлэгдэһэн дээрэхи хоер нүхэд хадаа өөһэдынгөө стахановска ажалаар колхознигуудай дунда нэрэтэй солотой болоһон байха юм.

РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудые эрхилхэ һунгуулиин участково комиссинуудай составуудта кандидадуудые дэбжүүлгэ

АРАД ЗОНОЙ ЭТИГЭЛ НАЙДАБАРИ

ТОРИИН АЙМАГ. **(Телефоноор абтаба).** Колхоз, предприяти, эмхи зургаануудаар хамтын суглаанууд үнгэргэгдэнэ. Аймагай ажалшад өөһэдынгөө эрхим нүхэдые РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудые эрхилхэ һунгуулиин участково комиссинуудай составуудта дэбжүүлнэ.

Наринска сельсоведэй Свердловэй нэрэмжэтэ колхозойхид эрхим колхозница нүхэр Анисия Потаповна **Дмитриевае** комиссиин составта дэбжүүлбэ. Хулдат гэжэ тосхоной ажалшад нүхэр Георгий Иванович **Тугаринов** гэгшэдэ энэ һунгалтануудай хүндэтэ ажалые эрхилхыень найдаба. Тугаринов болбол Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда ябажа ерэһэн ба орденто нүхэр. Эндэхи һургуулиин багшанарһаа нүхэр Елизавета Семеновна **Игумнова**, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой колхознигуудһаа партийна эхин организациин секретарь нүхэр Доржи **Лубсанов** дэбжүүлэгдэбэ.

Эдэ суглаанууд дээрэ колхознигууд бүхэн һунгалтануудай хүндэлэлдэ социалистическэ уялгануудые абана. Үрһэ хааха түсэбөө январиин 5-да, хүдөө-ажалай машинануудай заһабарилгые ба үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые февралиин 1 болтор дүүргэхэбди гэһэн уялга Желтуринска сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид абаба.

Б. Цыжипов.

★

(Манай корреспондентнүүд ба рабселькорнууд мэдээсэнэ)

★★

Улан-Удэ город. Городской район

Модо отололгын ба урадхуулгын хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзай обкомой заседани байгша оной декабриин 21-дэ болоһон байгаа. Тус заседани дээрэ РСФСР-эй ба Бурят-Монгол АССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудые эрхилхэ № 6 һунгуулиин участково комиссиин составта кандидатура дэбжүүлхэ асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

Эндэ эгээн түрүүлжэ үгэ хэлэһэн нүхэр Громыко болбол эдибхитэй шударгуу профсоюзай член, арад ниитын дунда хүндэтэй болоһон «Бурмонголлестрестын» инженер-диспетчер нүхэр Авдей Афанасьевич **Гребенцов** гэгшын кандидатурые дэбжүүлхые дурадхал оруулба.

Заседанида байлсагшад энэ дурадхалые һайшаажа, нүхэр Гребенцовой кандидатурые дэбжүүлхэ гэһэн тогтоол абаба.

• • •

«Бурмонголлестрестын» коммунистическэ организациһаа дээрэ нэрлэгдэһэн һунгуулиин участково комиссиин составта СССР-эй ой модоной ажаүйлэдбэриин Министерствын УРС-ын базада механигаар хүдэлмэрилдэг нүхэр Иннокентий Николаевич **Страханцев** гэгшэ дэбжүүлэгдэбэ.

* * *

БМАССР-эй уранзурагшадай союзай правлениин гэшүүдэй суглаан боложо, БМАССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша уранзурагша Георгий Ефимович **Павлов** гэгшын кандидатурые һунгуулиин участково комиссиин составта дэбжүүлбэ.

• • •

Партийнабэшэ большевик, ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйладаг стахановка Сухарева Вера Радионовна гэгшэ махоркын фабрикын хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллективһээ һунгуулиин участково комиссиин составта дэбжүүлэгдэһэн байна.

* * *

«Бурмонголлестрестын», СССР-эй ой модоной ажаүйлэдбэриин Министерствын УРС-ын, модо отололгын ба урадхуулгын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой ба ой модо хамгаалха авиациин отрядай коллективүүдһээ һунгуулиин участково комиссиин составта нүхэр Семен Терентьевич **Семеновой** кандидатура нэгэн дуугаар дэбжүүлэгдэһэн байха юм.

ЭРХИМ ҺААЛИШАН УЧАСТКОВО КОМИССИИН СОСТАВТА ДЭБЖҮҮЛЭГДЭБЭ

ХЭЖЭНГЭ. **(Телефоноор абтаба).** РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүд Хэжэнгын аймагта түлэг дундаа ябуулагдажа байна. Декабриин 25-да участково комиссинуудай составта кандидадууд дэбжүүлэгдэжэ дүүргэгдээ. Һунгуулиин участково комиссинуудай составай кандидадуудта ажал хүдэлмэри дээрэ үльгэр жэшээ харуулжа ябадаг эрхим колхознигууд ба МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд дэбжүүлэгдэнэ.

«Заветы Ильича» колхозой эрэгтэй эмэгтэй гэшүүд һүнэй-товарна фермын түрүү һаалишан Зинаида **Данилова** гэгшые Советскэ һунгуулиин участково комиссиин составта кандидат болгон дэбжүүлһэн байна.

Энэ хадаа 1946 ондо 12 тугал тобир тарганаар тэнжээһэн, һү һааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байха юм. Мүнөө жэлэй 11 һара соо 752 ажалта үдэр олоо.

Һунгуулиин участково комиссинуудай составта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн колхознигууд 1946 ондо барандаа нүхэр Данилова шэнгеэр ажаллаһан байна.

Г. Рабданов.

Дэлхэй дээрэ эгээн демократическа һунгуулиин системэ

Советскэ Союзай арад зон союзна ба автономно республикануудай Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлэй хүдэлмэрииие эхилээ.

Болохоео байһан һунгалтанууд хадаа советскэ гүрэнэй хүсэ шадалай, советскэ демократиин эли тодо гэршэнь болохоһоо гадна, Ленин-Сталинай партиие тойрон арадуудай улам нягтаар жагсаха ябадалда туһалха байна.

Манай советскэ һунгуулиин системэ болбол агуухэ Сталинска Конституцитай таараха ба советскэ демократиин үндэһэ һуури дээрэ зохеогдонхой.

Верховно Соведүүдтэ депутадуудые һунгаха һунгалтанууд хадаа бүгэдэниитын, тэгшэ ба сэхэ һунгуулиин эрхые үндэһэ болгон нюуса еһоор һунгагшадаар хэгдэхэ гэһэн һунгалтануудые хэхэ тухай Дүримэй түрүүшын статья хадаа советскэ һунгуулиин системын демократическа үндэһэ һууритай байһаниие гэршэлэн харуулна.

18 наһа гүйсэһэн РСФСР-эй бүхы гражданинууд һунгаха эрхэтэй байна. Российска федерациин Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтануудай Дүримэй статьягай үндэһөөр раса ба национальна илгаа, эрэгтэй эмэгтэйн илгаа, шажан шүтэлгэ, эрдэм һургуулиин цензэ, түбхинэһэн һуудал, социальна уг гарбал, зөөри шадалай зэргэ, үнгэрһэн сагай ажал ябуулгые хамаархагүй юм. Манай һунгуулиин хуулиин еһоор ухаа муутай ба сүүдэй шиидхэбэриин еһоор һунгаха эрхэеэ хаһагдаһан зонууд һунгалтануудта хабаадалсаха еһогүй. Иимэ бүтэдэниитын һунгуулиин эрхэ гансал манай орондо социализмын оронде агуухэ Сталинска Конституциин үндэһөөр олгогдоһон юм.

Буржуазна оронуудай Конституцинууд соо хооһон еһо дүүргэжэ бүгэдэниитын һунгаха эрхэ тухай бэшэгдэдэг байна. Үнэн хэрэгыень хараад үзэхэдэ, капиталистическэ гүрэнүүдтэ һунгаха эрхые имагтал баяшуул, помещигүүд ба ноедууд эдлэдэг. Оломиллион ажалша зонууд һунгаха эрхэгүй байдаг. Америкын Холбоото Штадуудта негритянска зонуудай ехэнхи хубинь бэшэг мэдэхэгүй гү али «эрьюу зантай» гэгдэжэ һунгаха эрхэеэ хаһагдаһан байха юм. Жэшээлхэдэ, Луизиана гэжэ штадай конституциин 8-дахи статьягай еһоор английска хэлэн дээрэ бэшэжэ, уншажа шададаг, өөрынгөө гражданин байһан уялгаяа ойлгодог, Конституциин ямархашье статья уншаад, тэрэнээ зүбөөр тайлбарилжа шададаг «һайн абари зантай» негрнүүд һунгалтануудта хабаадалсаха эрхэтэй. Тэрэнһээ гадна, зөөри шадалай зэргэ, түбхинэһэн һуудал, раса ба национальна илгаа хаража һунгуулиин эрхые байгуулдаг. Эдэ баримтанууд хадаа капиталистическэ оронуудта оломиллион ажалшан арад һунгаха ба һунгагдаха эрхэеэ эдлэдэггүй байһаниинь харуулна. Энэ баримтануудһаа тобшолол хэхэдэ, нэгэшье капиталистическэ гүрэн болото демократическа һунгуули хэдэггүйнь элирнэ.

Буржуазна һунгуулиин хуули болбол ямаршье аргаар арадые һунгалтануудһаа зайлуулха гэжэ оролдодог.

Дэлхэй дээрэ эгээн демократическа һунгуулиин системэ гансал манай Эхэ орондо байгуулагданхай. Һунгагшадта парти ба правительствын анхаралаа табидаг тухайнь Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримэй дүрбэдэхи бүлэг соо эли тодоор хэлэгдэнэ гэбэл, һунгуулиин участогуудые гансал зоной тоо хаража бии болгодоггүй харин тэдэнэрэй ямар газарта ажаһуудаг, холо ойрын жэшээе тон нарииваар харадсажа бии болгодог байна. Хойто хизаарай хада уула газарнуудта ба нүүдэл районуудта һунгуулиин участогууд 50 хүнһөө үсөөн бэшэ зонуудтайгаар бии болгогдожо болоно.

Манай советскэ һунгуулиин эрхые һунгагшад бүхэн адляар эдлэхэ еһотой. Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримэй дүрбэдэхи статьягай еһоор депутадуудые һунгаха һунгалтануудта хадаа тэгшэ байха гэбэл һунгагшад бүхэн нэгэ-нэгэ голостой байха.

Манай орондо эхэнэр зонууд болбол эрэгтэй зонуудтай адли һунгаха ба һунгагдаха эрхэтэй байна.

Буржуазна гүрэнүүдтэ тэгшэ һунгуулиин эрхын принцип «һунгуулиин географи» гэхэ мэтын һунгуулиин теоринуудаар бүдүүлигөөр хазагайруулагдадаг. Энэн дээрэһээ боложо һунгалтануудые хэхэ һунгуулиин округууд һунгагшадайнгаа тоогоор тон адли бэшэ байдаг. Зарим нэгэ округуудта тон үсөөхэн һунгагшадтай аад, булта шахуу баяшууд байһан туладаа, олон һунгагшадтай ажаүйлэдбэриин центрнүүдтэ адляар депутадуудые һунгадаг байна. Жэшээлхэдэ, США-гэй Нью-Йорк штат 12 миллион зонтой аад, 7,5 мянган зонтой Невада гэжэ штадта адляар хоер депутадые сенадта һунгадаг байна. Бусад капиталистическэ гүрэнүүдтэ баһал нимэрхүүгээр һунгуулиин округуудые бии болгодог юм. Англида зарим нэгэ һунгагшад хоер голостой байжа болохо байна. Хайшан гээд хоер голостой болохоб гэхэдэ, ямар нэгэн предприятиин хүтэлбэрилэгшэ өөрынгөө ажаһуужа байдаг округһоо ба предприятиингаа байдаг округһоо һунгаха эрхэтэй байнабшуу. Мүн тэрэшэлэн университет дүүргэһэн зонууд хоер голостой байжа болохо байна.

Буржуазна һунгалтануудай болоходо мэхэ гохоор үгэдөө оруулха ябадал ба хардалга гүрдэлгэ болодог байна.

Советскэ һунгуулиин хуули болбол бүтэдэниитын ба тэгшэ һунгуулиин эрхые бэелүүлхэһээ гадна гражданинууд бүхэнэй һунгалтада хабаадалсаха арга-боломжонуудые бии болгожо үгэнэ. Энээн тушаа 1946 оной февралиин 10-да болоһон СССР-эй Верховно Соведтэ депутадуудые һунгаһан һунгалтанууд эли тодоор харуулна. Манай һунгуулиин системэ болбол больнипада хэбтэһэн, аян замда ябаһан һунгагшадтаа тусхай анхаралаа табижа, 25 хүнһөө доошо бэшэ хүн зонтойгоор һунгуулиин участок бии болгодог юм. Эдэ бүтэдэ баримтанууд юу гэрэшэлнэб гэхэдэ, советскэ ороной гражданин бүхэн ямаршье сагта, хаанашье ябаа һаа һунгахашье ба һунгагдахашье эрхэтэй байһаниень харуулна.

Депутадта кандидадуудые дэбжүүлхэ гурим ехэхэн удхашанартай Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримэй еһоор Верховно Соведүүдэй депутадта кандидадые ниитын организацинууд ба ажалшадай обществонууд, коммунистическэ партийна организацинууд, профессиональна союзууд, кооперативна организацинууд, залуушуудай организацинууд болон культурна обществонууд дэбжүүлхэ зэргэтэй. СССР-эй гражданин бүхэн Верховно Соведэй депутадта кандидадые дэбжүүлхэ ябадалда эдибхитэйгээр хабаадалсаха эрхэтэй.

Советскэ Союз болбол немецко-фашистска булимтарагшад ба японско империалистнуудта эсэргүүсэн хэһэн Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үедэ дэлхэй дээрэ эгээн демократическа орон байһанаа толотомоор харуулаа. Советскэ байгуулалта, ажахын социалистическэ системэ ба СССР-эй арад зоной хани барисаан болбол дайнай шэрүүн хатуу үедэ шанга шалгалтануудые дабажа гараа.

Мүнөө советскэ демократиин творческо хүсэн союзна ба автономно республиканудай Верховно Соведүүдтэ депутадуудые һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлэй үдэрнүүдтэ улам уламаар эршэдэжэ байна.

Советскэ оломиллион арад зон Ленин-Сталинай партида, социалистическа Эхэ орондоо үнэн шүтэнги байһанаа өөһэдынгөө бодото хүдэлмэреэр гэршэлэн харуулжа байна. Үдэрһөө үдэр бүри заводууд, шахтанууд ба электростанцинууд шэнээр бариглажа, Сталинска табанжэлэй агуухэ зорилгонууд амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна.

Бурят-Монголой ажалшад бүхы советскэ арадтайгаа нэгэн хамта жагсажа РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудай үдэрые зохёон байгуулалтын ажалай шэнэ амжалтануудаар угтаха байһандань ажаг һэжэг байхагүй.

Б. Баймин.

Выставкэ ба нүүдэл библиотекэнүүд

Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын коллектив нүхэр Сталинай түрэһэн үдэртэ зорюулан, «Сталин болбол Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда» гэһэн выставкэ эмхидхэһэн байна.

Гадна, библиотекынхид городой һунгуулиин участогуудта эльгээгдэхэ нүүдэл библиотекэнүүдые бэлэдхэбэ. Эдэ библиотекэнүүдынь Конституци, һунгалтанууд тухай Дүримүүд, уласхоорондын байдал болон уран һайханай элдэб литературануудтай байха юм.

Декабриин 25-да нүүдэл библиотекэнүүд болбол һунгуулиин участогуудта эльгээгдэбэ.

Һунгуулиин хуулитай һунгагша бүхэниие танилсуулха

Участогууд дээрэ агитаторнуудай ябуулжа байһан хүдэлмэридэ партбюро ямар сэгнэлтэ үгөөб

АГИТАТОРЫЕ ХҮНДЭТЭЙ, ӨӨР ХҮЛЕЭНЭ

Ц. ГАЛСАНОВ, агитатор

Би хадаа Читинскэ үйлсын № 32 гэртэ ажаһуудаг ажалшадай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулнаб. Тэндэ хамта дээрээ 9 һунгагшад бии юм. Тэдэнэртэй 6 дахин хөөрэлдөө үнгэргэжэ, РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай дүримүүдтэй танилсуулһан байнаб.

Тэрэ гэртэ 82 наһатай хүгшэн ажаһуудаг. Хэды үндэр наһатай болбошье, советскэ патриотка хадаа һунгуулиин системэ, уласхоорондын байдалаар һонирхожо, асуудал һурадаг байна. һунгагшадые һунгалтанууд тухай дүримүүдтэй танилсуулхаһаа гадна, тэдэнэртэ парти ба правительствын политика шэнэ Сталинска табанжэлэй түсэб соо хараалагдаһан агуухэ программанууд тухай хэлэжэ үгэдэг байнаб.

Мүн тэрэшэлэн Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлэй стахановецууд тухай, тэдэнэрэй үндэр бүтээсэтэ ажал тухай һунгагшадтаа хэлэжэ үгэдэг болооб. Минии ябадаг гэртэ политическэ бэлэдхэлтэй хүтэлбэрилхы партийна хүдэлмэрилэгшэдэй бүлэнэр ажаһуудаг. Тиин тэдэнэрэй олонхинь хадаа өөһэдынгөө гэр бүлэнэртэ һунгуулиин хуулиие ойлгуулдаг байна. Тэрээнтэй хамта центральна ба республиканска газетэнүүдтэ толилогдоһон һонирхолтой материалнуудые өөһэдынгөө һунгагшадта уншажа, ойлгуулжа үгэнэб. Тиимэһээ намда даалгагдаһан участогай эрэгтэй эмэгтэй һунгагшад хадаа агитаторые хүндэтэ айлшан мэтэ хүлеэн абажа, олон тооной асуудалнуудые һуража, тодорхой харюунуудые абадаг байна.

Һунгагшадта юун тухай хөөрэнэбиб

А. ЖАРКОВА, агитатор

Столовын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ниитэ-политическа хүдэлмэри хэхээр намайе агитатораар томилоо һэн. Тэндэ 17 һунгагшад бии. Тэдэнэртэй 5 дахин хөөрэлдөө хэжэ, һунгуулиин хуулитай ба Сталинска Конституцитай танилсуулааб. Тэрээнһээ гадна, Парижска амгалан тайбанай конференци, Генеральна Ассамблейн сесси тухай, материалнуудтай тэдэниие танилсуулхаһаа гадна капиталистическэ гүрэнүүдтэ һунгалтанууд хайшан гэжэ үнгэргэгдэдэг тухай хэлэжэ үгэһэн байгааб.

һунгагшад хадаа минии хэлэһэниие ехэхэн һонирхолтойгоор шагнадаг болоо. Тэрээнһээ гадна, уласхоорондын оршон байдал тухай һонирхожо, олон тооной асуудалнуудые һурана. Хөөрэлдөө хэхэтээ хамта, наглядна агитаци ябуулха тон шухала байна. Юундэб гэхэдэ, наглядна агитациие шадамар бэрхээр эмхидхэхэдэ һунгагшад ехээр һонирходог, олон тооной асуудал һурадаг байха юм.

Тиимэһээ манай бусад агитаторнууд болбол үгӭрөө хэлэжэ ойлгуулха зуураа наглядна агитаци эмхидхэхэ ёһотой. Энээниие хэхэ бүхы арга боломжо манай организацида бии. Мүн участогайнгаа һунгагшадай дунда һунгалтануудай үдэрэй хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхые оролдоноб.

РСФСР-эй ба Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудые амжалтатайгаар үнгэргэхэ ябадалда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриин шиидхэхы удхашанартай байһаниинь элитэ.

Тиимэһээ бүхы партийна эхин организацинууд, тэрэнэй коммунистнууд болбол өөһэдынгөө хамаг бүхы хүсэ шадал ба анхарал оролдолгосо энэ хүдэлмэридэ зорюулха еһотой. Өөрынгөө зорилгые зүбөөр ойлгоһон партийна эхин организацинууд хадаа союзна ба автономно республиканудай Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай дүримүүдтэй Сталинска Конституци болон советскэ һунгуулиин системэтэй һунгагшадые танилсуулха талаар ехэхэн хүдэлмэри хэжэ байна.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи партийна эхин организациин партбюрогой заседани олон тооной эдибхитэн болон агитаторнуудай хабаадалгатайгаар һаяхан болобо. Тус заседани дээрэ парторганизациин агитколлективые хүтэлбэрилэгшэ нүхэр С. О. Еланов болбол һунгагшадай дунда агитколлективэй агитаторнууд агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриие хэр зэргээр ябуулжа байһан тухай информаци хэбэ.

Удаа тээнь агитаторнууд нүхэд И. Н. Тыжебров, Г. С. Калинина, Е. А. Мринская, Ц. Г. Цырендоржиев, Ц. Д. Галсанов, А. Н. Жаркова, Н. А. Петров гэгшэд богонихон элидхэлнүүдые хэжэ, өөһэдынгөө ябуулжа байһан хүдэлмэринүүдтэй партбюрогой гэшүүдые танилсуулба.

Тэрээнһээ гадна эдэ агитаторнууд хадаа агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри хэхэ талаар өөһэдынгөө дүй дүршэл тухай хөөрэһэн байна. Партийна бюрогой заседани дээрэ үгэ хэлэһэн нүхэд Н. Гармаев, М. Хангалов, И. Быстров болон бусад хүрса шанга шүүмжэлэгэнүүдые хэжэ, зарим агитаторнуудай хүдэлмэридэхи ехэхэн дутуу дунда зүйлнүүдые элирүүлһэн байха юм.

Партийна бюро болбол агитколлективэй ба агитаторнуудай хүдэлмэриие хангалтагүй дээрэ тоолоод, богонихон тогтоол абаһан байна.

Партбюрогой заседани дээрэ агитаторнуудай үгэ хэлэһые богонихоноор толилонобди.

Һунгагшадтай барисаагаа бүхэжүүлхэ

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ, агитатор

Энэ оной декабриин 3-ай үдэр партийна суглаагаар агитатор болгогдон томилогдоһон байгааб. Агитатор байха гээшэ хүндэтэ хэрэг мүн. Агитатораар хүн лэ гээд томилдог бэшэ. Агитатор бүхэн һунгагшадтай үдэр бүри халуун барисаагаа бүхэжүүлжэ, тэдэнэрэй дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха еһотой.

Үнгэрэгшэ 20 үдэрэй туршада 4 дахин участогтаа гаража, тэндэ ажаһуудаг ажалшадые союзна ба автономно республиканудай Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай дүримүүдтэй болон Сталинска Конституцитай танилсуулһан байнаб. Мүн эдэ һунгагшадта Генеральна Ассамблейн сесси ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй заседанинуудай дүн тухай хэлэжэ үгэһэн байнаб.

Ороһон лэ айлайхидни намайе ехээр хүндэлжэ угтана. Һунгалтанууд тухай дүримүүд болон Сталинска Конституци тухай олон тооной асуудалнуудта харюусахаһаа гадна, эндэ ажаһуудаг һунгагшадтай уласхоорондын байдал тухай ямар хүнүүдые Верховно Соведэй депутадуудай кандидадуудта дэбжүүлхэ тухай, республикын ажаүйлэдбэриин предприятинуудай түрүү стахановецууд тухай болон тэдэнэрэй ажалай арга метод тухай асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүдые удаан саг соо хэдэг болообди.

Һунгалтануудые хэхэ үдэр дүтэлжэ байна. Тиимэһээ манай агитколлективэй агитаторнууд бүхэн агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриие үшөө шангадхажа, бүхы һунгагшадаа энэ үдэртэ бэлэдхэхэ үүргэтэй.

Алдуугаа заһахаб

И. ТЫЖЕБРОВ, агитатор

Намайе агитатор болгоһонһоо хойшо даалгагдаһан участок дээрээ 3 дахин гаража, политическэ темэтэй хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөөб. Тээд, партийна бюро болбол минии хүдэлмэриие хангалтагүй дээрэ тоолоно. Ушар иимэһээ өөрынгөө хүдэлмэридэхи дутуу дунда зүйлнүүдые ойрын үдэрнүүдтэ усадхахаб гэжэ үгээ үгэнэб.

Минии участогай 5 һунгагшад хадаа һунгуулиин хуулитай гол түлэб танилсанхай. Гэбэшье РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай дүримүүдтэй, илангӓяа Сталинска Конституцитай танилсуулха тушаа ехэхэн хүдэлмэри хэхэ еһотой байнаб. Тэндэ ажаһуудаг һунгагшад хадаа олон тооной асуудалнуудые һурадаг юм.

Манай агитаторнууд болбол һунгагшадта гансахан лэ һунгалтанууд тухай дүримүүдые ойлгуулаад хүдэлмэреэ хизаарлаха еһогүй. Тэрээнтэй хамта, һунгагшадай али болохо эрилтэнүүд ба асуудалнуудые хангахын түлөө хамаг бүхы хүсэеэ үгэхэ еһотой.

АГИТАТОРНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИИЕ ЭРИД ҺАЙЖАРУУЛХА

С. ЕЛАНОВ, агитколлективые хүтэлбэрилэгшэ

Тээ мэндэ болоһон тоосоото һунгуулиин партийна суглаан дээрэ агитколлективэй ба тэрэнэй агитаторнуудай тон хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилжэ байһаниинь эрид хурсаар шүүмжэлэгдээ һэн. Тус суглаанай шиидхэбэриие бэелүүлхын түлөө агитаторнуудай составые шэнэдхэһэн байгаабди. Мүнөө агитаторнуудаар политическо-теоретическэ дүүрэн бэлэдхэлтэй 8 коммунистнууд ба партийна-бэшэ хүнүүд хүдэлмэрилнэ.

Тиин, эдэнэрэй олонхинь өөһэдынгөө харюусалгатай ба хүндэтэй уялгануудые муу бэшээр бэелүүлнэ. Залуу коммунист нүхэр Ц. Галсанов болбол участогайнгаа һунгагшадтай 6 дахин хөөрэлдөө хэжэ, тэдэнэрые һунгуулиин хуулитай гүнзэгыгөөр танилсуулна. Тэрэшэлэн агитаторнууд-коммунистнууд нүхэд Ц. Цырендоржиев, Н. Петров, А. Жаркова болон бусад яһала һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Гэбэшье, комсомолец Р. Мринская, коммунистка В. Тугутова И. Тыжебров гэгшэд даалгагдажа үгтэһэн участок дээрээ оройдоо 2—3 дахин гараа. Тэдэнэр хадаа РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай дүримүүдтэй болон Сталинска Конституцитай һунгагшадые һайнаар танилсуулнагүй.

Ушар иимэһээ, манай агитаторнууд болбол өөһэдынгөө хүдэлмэриие эрид шууд һайжаруулжа, һунгалтануудые хэхэ үдэр хүртэр неделя бүхэндэ 2—3 дахин һунгагшадтаа ошожо, агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри хэхэ үүргэтэй болоно.

Агитаторнуудай хүдэлмэридэ үдэр бүри шалгалта хиналта хэхэһээ гадна, халуун туһаламжа үзүүлхэ гээшэ партбюрогой член бүхэнэй уялга мүн.

Партбюро юун гэжэ шиидхээб

Партийна бюрогой заседани болбол һунгалтануудта бэлэдхэлэй үедэ агитколлективэй ба тэрэнэй агитаторнуудай хэжэ байһан хүдэлмэриие хангалтагүй дээрэ тоолоод, иимэ шиидхэбэри баталан абаба гэбэл:

1. Участок дээрээ неделя соо 3-һаа доошо бэшэ гарахые агитатор бүхэниие уялгалха;

2. Түрүү агитаторнуудай баян дүй дүршэлнүүдтэй бусад агитаторнуудые танилсуулха зайлашагүй шухала гэжэ тоолоод, энэ хэмжээ ябуулгые бэелүүлхые агитколлективые хүтэлбэрилэгшэ коммунист нүхэр Елановта даалгаха;

3. Неделя бүхэндэ нэгэ удаа агитаторнуудай семинар үнгэргэхые нүхэр Елановта дурадхаха.

Һунгуулиин хуули тухай хөөрэлдөөн

ҺУНГАГШАДАЙ СПИСОК

Сталинска Конституци болбол 18 наһа гүйсэһэн манай ороной бүхы гражданинуудта расын ба национальна илгаа, эрэгтэй эмэгтэйн илгаа, шажан шүтэлгэ, эрдэм һургуулиин ценз, түбхинэһэн һуудал, социальна уг гарбал, зөөри шадалай зэргэ ба үнгэрһэн сагай ажал ябуулгые хамаархангүй Верховно органуудта һунгаха эрхые олгоһон байна. Иимэ һунгуулиин эрхые ямар зонууд эдлэхэгүйб гэхэдэ ухаа муутай хүнүүд ба һунгуулиингаа эрхые сүүдээр хаһагдаһан хүнүүд болоно. РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримүүдэй 13, 14, 15-дахи статьянуудай еһоор список зохеохо үедэ тус Соведэй территори дээрэ (саг үргэлжэ гү, али саг зуура) һуужа байһан ба һунгалтын эрхэтэй тиигээд һунгалта болохо үдэр 18 наһа гүйсэһэн бүхы гражданинууд һунгагшадай списогтэ оруулагдаха байна.

Һунгуулиингаа эрхые сүүдээр хаһагдаһан хүнүүд болбол тэрэ шиидхэбэри догор һунгуулиингаа эрхэ хаһахаар тогтоогдоһон болзор соо ба мүн ухаа муутай гэжэ хуули еһоор тоологдоһон хүнүүд һунгагшадай списогтэ оруулагдаха еһогүй. Тиимэһээ, списогтэ оруулагдаагүй, фамили, нэрэ обогуудые буруу бэшэхэ, һунгуулиингаа эрхые хаһагдаһан хүнүүдые списогтэ оруулха, нэгэ һунгагша аад, хоер дахин списогтэ оруулагдаха гэхэ мэтын буруу зүйлнүүдэй гарахагүйн тула, һунгагшадай списогүүдые тон нарииваар ба харюусалгатайгаар зохеохо хэрэгтэй.

Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримэй 21-дэхи статьягай үндэһөөр, һунгагшадай списогтэ ороод, һунгалтын үдэр хүртэр өөрынгөө байха газарые һэлгэһэн (командировкодо гараха ба амаралтада ошохо) һунгагшадта һунгалтануудта хабаадалсаха бүхы арга-боломжонууд олгогдоно. Иимэ ушарта ажалшадай депутадуудай нютагай Совет болбол һунгагшадта «Голосовалха эрхыень баталһан үнэмшэлгэ» үгэхэ ба һунгагшадайнгаа список дээрэ — «гараа» гэжэ тэмдэглэхэ, һунгагша болбол шэнэ газарта ошоод байхадаа, «Голосовалха эрхыень баталһан үнэмшэлгэеэ», мүн тэрэшэлэн нюурайнгаа үнэмшэлгые харуулаад, списогтэ бэшүүлхэ ба бүхы гражданинуудта адляар һунгаха эрхэтэй байна.

Ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет болбол һунгалтануудай болохоһоо 30 хоног урид һунгагшадай списогүүдые бүгэдэниитын харахын тулада үлгэхэ, Соведэй гү, али һунгуулиин участогай гэр байшан соо һунгагшадай энэ списогүүдтэй танилсаха аргые хангаха еһотой.

Гражданин бүхэн һунгагшадай списогтэ гараһан буруу зүйлнүүдые (списогтэ оруулагдаагүй, списогһээ хаһагдаһан, фамили, нэрэ, обогуудые буруу бэшэһэн һунгуулиингаа эрхые хаһагдаһан хүнүүдые буруугаар списогтэ оруулһан) олобол, тэрээн тухай мэдүүлгэнүүдые тус список түнхэглэһэн ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедтэ үгэхэ уялгатай. Энэ мэдүүлгэ болбол ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедээр гурбан үдэрэй болзорһоо оройтонгүй харагдажа үзэгдэхэ байна. Һунгагшадай списогэй буруу болоһон гухай мэдүүлгые хаража үзөөд, ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет болбол нэгэн гэбэл һунгагшадай списогтэ шухала заһабари оруулха, үгышье һаа тэрэнэй мэдүүлгые хангаагүй орхиһон шалтагаанууд тухайгаа бэшэмэл справкые мэдүүлгэ баригшада үгэхэ уялгатай.

Хэрбээ мэдүүлэгшэ болбол ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комителэй шиидхэбэриие зүбтэй гэжэ тоолоогүй һаа, һунгагшадай список соо гараһан буруу зүйлнүүд тухай асуудал тушаа арадай сүүдтэ гомдол барижа шадахаа зэргэтэй. Арадай сүүд болбол ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшые дуудажа, списогэй буруу болоһониие заһан гомдолые гурбан хоногой болзор соо сүүдэй нэмэл заседани дээрэ үзэхэ ба өөрынгөө гаргаһан шиидхэбэриие мэдүүлгэ баригшада ба мүн Соведэй гүйсэдхэхэ комитедтэ тэрэ дары мэдээсэхэ уялгатай.

Ингэжэ, советскэ һунгуулиин хуули болбол гражданинууд бүхэндэ өөрынгөө һунгуулиин эрхые гүйсэд бэелүүлхэ арга олгоно.

Интеллигенциин мүнөөдэрэй
суглаанда үггүүлэн

Бурят-монгол бэшэгые хүгжөөхэ гээшэ—бидэнэй арюун хэрэг

Ород алфавит дээрэ зохеогдоһон …рят-монгол үзэг бэшэгтэ манай …спубликын арад зониие һургаха …эмжээнүүд тухай БМАССР-эй Ми…стрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй …комой бюрогой байгша оной ок…ябриин 16-ай тоггоолые бодото …рэг дээрэ бэелүүлгэ хэрзэргэ …уулагдажа байһан тухай түрүү…ын тобшолол хэхэ шухала байна. Республикын зарим аймагууд ба …йонуудай гэгээрэлэй таһагуудһаа …тажа байгаа мэдээнүүдые хара…а үзэхэдэ бурят-монгол арад зо…иие шэнэ алфавидта һургалгын …аса олон аймагуудта хангалта…й байна. Зарим аймагууд ба …йонууд мүнөө хүртэр эмхидхэл … бэлэдхэлэйнгээшье хүдэлмэриие …эд дүүргэжэ шадаагүй байха …м. Бичүрын аймаг болбол үзэг …шэгтэ һургаха тухай бүри һанаа…шье табяагүй һүүһаар. Үнгэрхэ…м энэ аймагта үзэг бэшэгтэ һура… зоной тоо бүридхэлшье аб…алүй. Тэндэхи гэгээрэлэй таһаг …элжээтэ халуун хүдэлмэридөө …хэ гү, али һургуулинуудые пас…ртизацилгада «һамшаад» лэ бу… хүдэлмэринүүдэй, тэрээнэй тоо… ликбез тухай мартажархиһан …йха юм. Иволгын аймагта Бичу…анхиһээ үлүү юумэ хэгдээгүй. …эг бэшэг заалгые дээрэ дурсаг…һан тогтоолой еһоор декабриин …да эхилээд байхын срондо, …ультармеецүүдэй семинарые энэ …рын 25-һаа эхилхэ һанаатай бай…. Үзэг бэшэг мэдэхэгүй ба бага …дэхэ хүнүүдэй тоо бүридхэл му…шье хүртэр абтаагүй.

Хэжэнгын аймагта дурсагдаһан …удал туйлай һулаар табигдан…й. Үзэг бэшэг заалгаха хүнүүдые …ридхэлгэ ба культармеецүүдые …милолго колхоз колхоздо ба эм…зурганануудта ябуулагдажа бай…я нэрэтэй болобошье дүүрэжэ …нэгүй. Үзэг бэшэг заалгаха зо… бүридхэжэл, тооложол, шалга… байдаг, тиихэтэйнь хамта са… ошожол байдаг—иимэ байна. …играйн аймагта үзэг бэшэгтэ һу…ха зоной тоо бүридхэл абтажа, …энэртэ нэгэ нэгэ тетрадь ху…агдаһан ба мүн культармее… томилогдоһон болобошье тэ…һээ саашаа юушье хэгдээдүй. … дээрээ Заиграйнхид «заахан …ранта» хэжэ һайнаар эхи та…һан хүдэлмэреэ мартаад һууна …хэндэ баһал иимэрхүү байна. … бэшэг һураха зоноймоо тоо …ридхэл абажа культармеецүүдые томилоод, хэхэ хүдэлмэреэ хизаарлаһан байха юм.

Арад зониие үзэг бэшэгтэ һургаха асуудал зарим аймагуудта нилээдгүй һаннаар табигданхай. Жэшээлхэдэ, Закаменай аймагта (гэгээрэлэй таһагые эрхилэгшэ нүхэр Дагбаев) үзэг бэшэг заалгаха зоной тоо бүридхэлые үни хада абаад, 64 культармеецүүдые томилоод, байгша декабриин 12-то һуралсалай хэшээлнүүдые хаа-хаанагүй эхилээ. Гэбэшье хүдэлмэри дээрэнь бага бэшэ һаад тохеолдоно: тетрадь карандаш ба илангаяа шухала хэрэгтэй үзэглэл хүртэрөө үгы. Теэд, аймагай гэгээрэлэй таһагайхид тэрээндэ зоригоо хухараагүй. Тэдэнэр үзэглэлэй ерэтэр «Бурят-Монголой Үнэн» газетые хэрэглүүлэн хэшээлнүүдые үрнэлжэлүүлжэ байна.

Сэлэнгын аймагта (гэгээрэлэй таһагые эрхилэгшэ нүхэр Осодоев) энэ хүдэлмэри муу бэшээр эхилээ. Үзэг бэшэг мэдэхэгүйшүүдэй ба бага мэдэгшэдэй тоо 1439 болоно. 34 культармеецүүд томилогдоод үзэг бэшэгтэ һургалгын хэшээлнүүд 8 сомонуудта таһалгаряагүй ябуулагдажа байна. Энэ хүдэлмэридэ аймагай бүхы партийна, советскэ эдибхитэн хабаадалсана. Декабриин 7-ой үдэр ВКП(б)-гэй Сэлэнгын айкомой бюро дээрэ үзэг бэшэгтэ арад зониие һургалгын тухай асуудал хэлсэгдэжэ, тусхай шиидхэбэри гаргагдаһан байна. Тус шиидхэбэринь аймаг доторoo ехэ халуунаар хүлеэгдэһэн байха юм.

Мүн Мухаршэбэрэй аймагта энэ хүдэлмэриие саг хугасаадань эхилээ. Үзэг бэшэг мэдэхэгүйшүүдэй ба бага мэдэгшэдэй тоо тэндэ 429 болоно. 14 культармеецүүд томилогдожо, һуралсалай хэшээлнүүд эхилэгдээ.

Дээрэ дурсагдаһан баримтанууд дээрэһээ харахада арад зониие үзэг бэшэгтэ һургаха тухай шухалын шухала асуудалые шиидхэбэрилгэ аймаг аймагта адли бэшэ байна. Бичүрын, Иволгын, Заиграйн, Түнхэнэй ба бусад зарим аймагууд өөһэдынгөө дутагдалнуудые энэ дары ба ябууд дундань усадхажа, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой гүрэн түрын удхашанартай тогтоолые болото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ уялгатай.

К. Маланов—
ВКП(б)-гэй обкомой һургуулиин таһагай инструктор.

Стационарна киноаппарадууд

Зэдын комбинадай ба Городок…одой ажалшадые кинофильм…дээр хангахын тулэ БМАССР-эй …нистрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи …офикациин Управлени болбол …ционарна хоер киноаппарадуу… Зэдын комбинадта гаргаба. Тэрээнтэй хамта киногой дуу гараха абяае шангадхаха аппарат эльгээлсэһэн байна.

Иимэһээ Зэдын комбинадай Холтосон, Баянгол, Инкур ба бусад участогууд киногоор хангагдаха болобо.

Хабарай тариалгые һаһа саг соонь бэлэдхэхэ

ТҮРҮҮШҮҮЛТЭЙ ЗЭРГЭШЭЖЭ, ТРАКТОРАЙ ЗАҺАБАРИЛГЫЕ ХУРДАДХАХА

БУРГАЛТАЙН, ИТАНЦЫН, ҮШӨӨТЭЙН МТС-үүд ХЭДЫ БОЛТОР ХОЖОМДОХО ЮМ?

★

МТС-үүдэй мүрысөөн

Трактор заһабарилгын намар-үбэлэй түсэбэй дүүргэлтын ябаса тухай

БМАССР-эй Газартаряаланай Министерствын мэдээн

1946 оной декабриин 20.

МТС-үүд	Директорэйнь нэрэ	Дүрбэдэхи кварталай түсэбэй дүүргэлтэ (процентөөр)
Хориин . . .	Далбаев . . .	153,3
Жэримскэ . .	Гупкин . . .	146,1
Үдын	Намаев . . .	116,6
Тимлюйскэ . .	Урнышев . . .	100,0
Тарбагатайн .	Берлунов . . .	100,0
Чесанын . . .	Эрдынеев . .	93,7
Ээтын	Бимбаев . . .	88,8
Куйтунска . .	Будаев . . .	84,6
Саянтын . . .	Танхасаев . .	83,3
Закаменай . .	Семенов . . .	81,8
Ехэ Куналейн	Юринский . .	81,8
Селен-Дүмын .	Осипов . . .	81,2
Баргажанай .	Казанцев . . .	77,7
Ново-Брянска	Петрикей . . .	77,2
Сэлэнгын . .	Кузьмин . . .	76,1
Иволгын . . .	Курбатов . . .	72,2
Кяхтын . . .	Гармаев . . .	71,4
Гашейн . . .	Алексеев . . .	65,3
Окино-Ключевскэ	Плюснин . . .	65,2
Түнхэнэй . . .	Пахахинов . .	65,2
Курбын . . .	Воробьев . . .	63,7
Ториин . . .	Сахаровский .	63,6
Хонхолойн . .	Пегасалов . .	62,0
Хамнигадайн .	Громов . . .	60,0
Сагаан-Усанай	Заиданов . . .	60,0
Кабанскын . .	Маслов	57,9
Сүхын	Найданов . . .	55,5
Бага-Куналейн	Вильмов . . .	54,5
Суулгын . . .	Дашиев	53,3
Хэжэнгын . .	Игнатьев . . .	52,9
Кыренскэ . .	Тулуев	50,0
Б-Кударын . .	Дмитриев . .	50,0
Бичүрын . . .	Нетесов . . .	43,4
Үшөөтэйн . .	Перевалов . .	35,7
Итанцын . . .	Какаулин . .	28,5
Бургалтайн .	Намжилов . .	9,0
	Хамта:	70,6

Хүдөө ажалай шэнэ кадрнууд

Кяхтын хүдөө ажалай техникумэй газархэмжэлгын таһагые 10 хүн дүүргэжэ гараба. Студентнэрые табилгын вечер дээрэ аймагай партийна ба советскэ болон газартаряалангай органуудай хүтэлбэрилэгшэд байлсаба. БМАССР-эй газартаряалангай Министерствын зүгһөө һургуулиие дүүргэгшэдтэ «Газархэмжэлгын техник» гэһэн нэрэзэргэ олгоһон дипломуудые элгобо.

Тус техникумые «эрхим» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр дүүргэһэн К. Кузнецова, И. Игумнова ба Ю. Смольников гэгшэд олоһон мэргэжэлээ ажал хэрэг дээрэ бэелүүлэн хүдэлмэрилхэбди, — гэжэ диплом абахадаа найдуулгаяа үгэбэд. Эдэнэр республикын аймагуудаар хүдэлмэрилхээ гарахань.

Б. Дымбрылов.

★ ★ ★

Залуушуулай тракторна бригадын уялга

Тарбагатайн МТС-эй нүхэр Гордеевагай хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд республиканска мүрысөө үүсхэбэ

РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдэй һунгалтануудта бэлэг болгон трактор ба хүдөө ажалай машина зэмсэгүүдэй заһабарилгые болзорһоо урид дүүргэхын түлөө Тарбагатайн МТС-эй нүхэр Д. Гордеева гэгшын хүтэлбэрилдэг комсомольско-залуушуулай бригадын гэшүүд доро дурсагдаһан социалистическэ уялгануудые абажа, республикын МТС-үүдэй залуушуулай бүхы бригаданuудые мүрысөөндэ уриба гэбэл:

1. 1947 оной январиин 1 хүртэр трактор ба хүдөө ажалай прицепной машина зэмсэгүүдэй заһабарилгые дүүргэхэ.

2. Комбайн заһабарилгые 1947 оной апрелиин 1-дэ дүүргэхэ.

3. Трактор машинануудые тоһодохо бүхы хэрэгсэлнүүдые 1947 оной январиин 15 хүртэр бүрин түгэсөөр бэлэдхэхэ.

4. Трактор ба хүдөө ажалай машинануудай заһабарилгын өөрын сэнгые 5 процентээр доошолуулха, техническэ һуралсалда хабаадажа, өөһэдынгөө мэргэжэлые дээшэлүүлхэ гэхэ мэтэ.

„Красная заря" колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэг энэ бригадын гэшүүд 1946 оной намар үбэлэй заһабарилгада һайн бэлэдхэлтэйгээр ороһон байна. Тиин, 1946 оной дүрбэдэхи кварталай түсэбые трактор заһабарилгаар—110, хүдөө ажалай машинануудаар—115 процент дүүргэһэн байха юм. Энэ бригада полевой бүхы хүдэлмэринүүдэй үедэ МТС соо илажа ябадаг байна. 1946 оной тракторна хүдэлмэринүүдэй түсэбые 138 процент дүүргээ һэн.

Мүнөө заһабарилгые болзорһоо урид дүүргэхын түлөө залуушуулай республиканска мүрысөө үүсхээд байхадаа, абаһан уялгануудаа арюунаар дүүргэхэ байһаниинь лабтай.

* * *

Тарбагатайн МТС-эй нүхэр Гордеевагай хүтэлбэрилдэг залуушуулай-тракторна бригадын үүсхэлые ВЛКСМ-эй обком һайшаагаад, энэ мүрысөөндэ МТС-үүдэй бүхы залуушуулай бригаданууд ба залуу трактористнуудые хабаадуулжа, заһабарилгые болзорһоо урид дүүргэхэ ябадал хангахыень ВЛКСМ-эй айкомууд ба МТС-үүдэй комсомольско организацинуудые уялгалһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Кяхтын МТС-эй түрүүшүүл нүхэд Базаров, Очиров, Будаев, Тогтохоева, Шагжиева, Романова гэгшэд. Эдэнэр заһабарилга дээрэ нормонуудаа ходо 250 процент хүртэр дүүргэдэг юм.

И. Красавцевай фото.

★

Үдын МТС-эй шэнэ амжалта

Трактор ба хүдөө ажалай машина зэмсэгүүдые амжалтатайгаар заһабарилжа байһан Үдын МТС табанжэлэй түрүүшүүлэй республиканска Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэһэн байна. Тэрэнһээ хойшо МТС-эй коллектив бүри эршэтэйгээр хүдэлмэрилжэ, трактор заһабарилха дүрбэдэхи кварталай түсэбые болзорһоо урид үлүүлэн дүүргэбэ. 1946 оной дүрбэдэхи квартал соо 12 трактор заһабарилха байһан аад, 15-ые бүримүһэн бэлэдхэһэн байха юм. Мүн хүдөө ажалай машина зэмсэгүүдэй заһабарилгын түсэбые үлүүлэн дүүргэбэ.

РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта эрхим бэлэг болгон трактор машинануудай бүхы заһабарилгые 1947 оной февралиин 9-дэ дүүргэхэ уялга абаад байхадаа, МТС-эй трактористнуудай ажалай бүтээсэ улам дээшэлбэ. Удинска окружной һунгуулиин комиссиин гэшүүндэ дэбжүүлэгдэһэн нүхэр А. В. Машановай хүтэлбэрилдэг тракторна бригадын гэшүүд илангаяа һайнаар хүдэлмэрилнэ. Энэ бригада 3 трактор заһабарилжа дүүргэбэ. Бригадын гэшүүн Д. Рассадин гэгшэ өөрынгөө трактор ба прицепной машиные үни хада заһабарилжа дүүргээд, ондоо трактористнуудта туһалжа байна.

Тэрэшэлэн нүхэр Баранзаев гэгшын хүтэлбэрилдэг бригада 3 трактор заһабарилха түсэбтэй байһан аад, 4-ые бэлэн болгобо. Бригадын трактористнууд Веселков, Базаров, Асагалов ба бусад үдэр бүри хоер нормо хүртэр дүүргэнэ. Энэ бригадын гэшүүд трактор машинануудые заһабарилха жэлэйнгээ түсэбые 1947 оной январиин 10-да сүм дүүргэхэ уялга абаа.

Токарь Батурин, слесарь Машанов гэгшэд үндэр бүтээсэ туйлахын хажуугаар, эрхим шанарай түлөө бүхы хүсөөрөө тэмсэдэг юм. Түмэршэ дархан нүхэр Серых гэгшэ эдэнһээ баһал гээгдэнэгүй.

Заһабарилга дээрэ иимэр хүдэлмэрилжэ байһан Үдын МТС-тэ үдэр ерэхэ бүри социалистическэ мүрысөөн үргэдэнэ. МТС-эй дирекци ба партийна организаци мүрысөөнэй дүнгые саг соонь гаргажа, заһабарилагша бүхэниие тэрээнтэй танилсуулна.

Н. Николаев.

ҺУНГУУЛИИН КАМПАНИ БА РЕСПУБЛИКЫН КУЛЬТУРНА-ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ЭМХИ ЗУРГААНУУДАЙ ЗОРИЛГОНУУД

★

М. ХАНГАЛОВ—
БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо.

★ ★

…оюзна ба автономно республи…уудай гүрэнэй засаг түрын дээ… органуудта бүгэдэниитээрээ …галтануудые оехэр бэлэдхэжэ …ан ябадал хадаа угаа ехэ по…ическэ удхатай байна. Эдэ һун…тануud хадаа, советскэ демо…тиие бэелүүлэн, арад зониие … нягтаар жагсааха ба советскэ …ниие саашадаа бүхэжүүлхэ хэ…э туһа хүргэхэ болоно.

…оюзна ба автономно республи…уудай Верховно Соведүүдтэ …аха һунгалтанууд хадаа дайн …гые илалта түгэлдэрөөр дүүр…нэйнгээ һүүлээр, СССР-эй ара… ажахые һэргээн бодхоохо ба …өөхэ, сталинска табанжэлэй …бые дүүргэхэ хэрэгтэ советскэ … зоной ороод байһан сагта үн…эгдэхэнь гээшэ. Һунгуулиин …ани болбол шэнэ табанжэлэй …лгонуудые шиидхэхын тулада, … сэрэг болоһон дээрэһээ то…оһон бэрхэшээлнүүдые түр…р дабахын тулада үргэн олон …шадые улам саашадаа элсүү…гульдхаха хэрэгтэ зорюулагда…һотой.

…нгалтануудта бэлэдхэхэ ябадал хадаа улад зоной дунда оло…ын-политическэ хүдэлмэриие …өөр ябуулха тушаа республи… культурно-гэгээрэлэй эмхи …гаануудай үмэнэ харюусалга… зорилгонуудые табина.

…льшевистскэ агитаци гээшэ … зониие политическээр һурган …жүүлхэ ба оронойнгоо үмэнэ табигдаад байһан зорилгонуудые түргэнөөр бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ ажалшан зониие эмхидхэхэ хүсэн түгэс зэмсэгынь болодог байха юм. Тиин, РСФСР-эй ба Бурят-Монгол АССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэхэ үедэ олониитын-политическэ хүдэлмэри илангаяа ехэ удхатай болоно.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай зорилгонь юун байнаб гэхэдэ: СССР-эй, РСФСР-эй ба БМАССР-эй Конституцинуудай агууехэ заршамуудые, советскэ гражданинуудай эрхэ ба уялгануудые һунгагшадта ойлгуулжа үгэхэ ябадал болоно. Социалистическэ байгуулалтын аша туһые дэлхэй дээрэ эгээн эрхим, үнэхөөрөө арад зоной советскэ демократиин аша туһые гүнзэгыгөөр ойлгуулха ябадалые эмхидхэхэ шухала.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд хадаа урдань гээгдэнги ба дарлагдажа байһан бурят-монгол орон советскэ засагай тогтоһонһоо хойшо манай партиин ленинско-сталинска национальна политикын амжалта туйлаһанайнь ба агууехэ ород арадай ахадүүгэй туһаламжатайгаар хайшан гээд өөрынгөө национальна гүрэн-түрые байгуулһан тухай, социализмын байгуулалтын талаар, эрдэм гэгээрэлэй талаар национальна интеллигенциин кадрнуудтай болохын талаар али тухай ехэ амжалтануудые туйлаһаниие һунгагшадта ойлгуулжа үгэхэ зэргэтэй.

Манай гүрэнэй һунгуулиин хуулитай улад зониие үргэнөөр танилсуулха болон советскэ һунгуулиин системын заршамуудые бүхы гражданинуудта ойлгуулха шухала. РСФСР-эй ба Бурят-Монгол АССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримүүдтэй манай республикын гражданин бүхэн һайса танилсаһан байха еһотой.

Бүхы уншалгын байшангууд, клубууд, библиотекэнүүд, лекторскэ группанууд, музейнүүд болбол һунгуулиин урда тээхи агитаци ба пропагандада оролсохо еһотой. Һунгуулиин кампанида эдибхитэйгээр хабаадалсахаһаа ондоо тиимэ үлэмжэ шухала зорилго гэжэ мүнөө культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудта байхагүй.

Манай культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд хадаа советскэ гүрэнэй үмэнэ табигдаад байһан хэсүү бэрхэ ба ехэхэн зорилгонуудые дүүргэхын тулада, арад зониие элсүүлэн гульдхахаар өөрынгөө олониитын-политическэ хүдэлмэриие зохеохо еһотой. Шэнэ табанжэлэй түсэбүүдэй үг зорилгые үргэнөөр һунгагшадта ойлгуулха шухала. Тиихэдээ тэдэ зорилгонуудай болото дээрэ хайшан гээд бэелүүлэгдэжэ байһан тухай үльгэр жэшээнүүдые харуулха хэрэгтэй.

Республикын түрүү культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд болбол Сталинска Конституциие, РСФСР ба Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримүүдые үргэн олон зондо ойлгуулха тушаа хүдэлмэри ябуулжа захалаа.

Жэшээнь, Байкало-Кударын аймагай Быковскэ уншалгын байшан һунгагшадай дунда саг үргэлжэ хүдэлмэри хэдэг байна. Тэрэ уншалгын байшанда Конституци тухай хэдэ-хэдэн лекцинүүд уншагдаһан, залуу һунгагшадые суглуулжа хоер дахин лекци хэһэн, газетэ журналнуудые олоороо сугларжа уншадаг байха юм. Тэрэ уншалгын байшан хадаа лозунгнууд, плакатнууд элдэбын монтажнуудаар шэмэгдэнхэй.

Кабанскын аймагай Твороговско ба Посольско уншалгын байшангуудай дэргэдэ һунгагшадай дунда хөөрэлдөө хэхэ бүлэг хүнүүд бии болгогдобо. Баһа, һунгагшадай дунда ябаха уран һайханай агитбригаданууд хүдэлмэрилжэ захалаа. Һүүлэй һара соо тэдэнэр 100 гаран концертнүүдые, вечернүүдые үнгэргэһэн байха юм. Аймагай библиотекэнүүд хадаа Сталинска Конституциин үдэртэ ба мэнэ һаяар болохоо байгаа һунгалтануудта зорюулагдаһан 25 выставкэ эмхидхэбэ.

Мүн тэрэшэлэн Баунтын, Кабанскын, Байкало-Кударын, Баргажанай аймагуудта һунгалтануудта бэлэдхэхэ асуудал тушаа культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд болон агитаторнуудые суглуулжа зүблөөнүүд хэгдэһэн байна.

Зүгөөр республикын олоншог культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ дутуу дунда зүйлнүүд нилээд ехэ бии. Хэдэ-хэдэн уншалгын байшангууд, клубууд, культурын байшангууд муугаар хүдэлмэрилһэн зандаа. Илангаяа Тарбагатайн, Сэлэнгын, Кяхтын, Хэжэнгын, Прибайкальска аймагуудта культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри хангалтагүйгөөр табигданхай. Тэндэ нилээд олон клубууд түхеэрэлгэ муутай, түлеэ залһаар хомор.

Хэдэ-хэдэн клубууд ба уншалгын байшангуудай хүдэлмэринь мүнөө сагай байдалай эрилтэтэй таарахаар табигдаагүй. Үргэн олон колхозникуудай эрдэм гэгээрэлэй эрилтые хангажа шадахагүй байна. Тиихэдэ тэдэ культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд өөһэдөө эрдэм шадабариин талаар ахир тулюур байдаг.

Эдэ бүхы дутуу дунда зүйлнүүд хадаа БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хэрэгые эрхилхэ Управлениин ба олоншог аймагуудай исполкомуудай зүгһөө хүдөө нютагуудай культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэриие хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилжэ байһанайнь үрэ болоно гээшэ.

РСФСР-эй ба Бурят-Монгол АССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэл үдэр ерэхэ бүри улам үргэдэжэ байна. Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд өөһэдынгөө хүдэлмэридэ бии байһан дутуу дунда зүйлнүүдые ойрын саг соо заларуулан заһажа, гэгээрэл болбосоролой (лекцинүүд, элидхэлнүүд, хөөрэлдөөнүүд, кино, концерт гэхэ мэтэ) олон янзын хүдэлмэриие дүүрэн хэмжээгээрнь ябуулха еһотой. Библиотекэнүүдтэ юун хэгдэхэ еһотойб гэхэдэ: олоной справочна, консультационно хүдэлмэри, ном дэбтэрэй пропаганда, мүн советскэ Эхэ орон тухай, СССР-тэ болон капиталистическэ оронуудта һунгуулиин хуули тухай литературын выставкэ, һунгуулиин кампанитай холбогдоһон элдэбын темэнүүдээр газетэдэ гараһан юумэнүүдые суглуулжа альбом зохеохо гэхэ мэтын олон янзын һонирхолтой хүдэлмэри хэгдэхэ ушартай.

Ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй городской аймагуудай, районуудай, сельскэ ба сомоной исполкомууд болбол агитационно олониитын хүдэлмэри эмхидхэхэ хэрэгтэ али болхоор туһалха ба тэрэниие илангаяа һунгуулиин кампаниин үедэ, үдэр бүри хүтэлбэрилхэ культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэреэ һайнаар ябуулхын тулада шухала хэрэгтэй материальна условя байгуулха, агитпунктнуудые түхеэрэлгэдэ туһалха, ном дэбтэрнүүдые болон элдэбын хэрэгсэлнүүдые худалдан абаха ябадалда туһалха зэргэтэй.

Союзна ба автономно республиканудай Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэхэ үедэ культурна ойлгуулалтын хүдэлмэри гээшэ большевистскэ партиие тойруулан арад зониие нягтаар жагсааха ябадалда, советскэ патриотизмые дэлгэрүүлхэ, арадай ажахые түргэнөөр һэргээн бодхоохо ба уламаар хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ, бүхы арад зоной материальна ажаһуудал ба культуро-болбосоролые дэбжүүлхын түлөө, манай агууехэ социалистическэ Эхэ оронной хүсэ шадалые саашадаа бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ ажалшан зониие элсүүлэн гульдхаха гэһэн зорилготой байха юм.

„Дуу хүгжэмые хүгжөөхэ ба үргэнөөр нэбтэрүүлхэ тухай" статья зүбшэн хэлсэлгэ

Нүхэр Моторин тон шухала асуудалнуудые табина

Арад зоной дунда хүгжэм дэлгэрүүлхэ ябадал һулаар табигданхай

Бурят-Монголой гүрэнэй филармони болбол өөрынгөө гол үүргэ болохо дуу хүгжэм нэбтэрүүлхэ хүдэлмэреэ тон һулаар табинхай. Тус филармонида симфоническа оркестр, квартет хор эмхидхэгдээгүй ба солистнууд үгы байха юм. Тиимэһээ ородой ба советскэ мүн баруун Европын композиторнуудай хүгжэмүүд арад зоной дунда һулаар нэбтэрүүлэгдэжэ байһаниинь мэдээжэ. Мүн бурядай композиторнуудай бэшэһэн хүгжэмүүдые дэлгэрүүлхэ ябадал баһал хангалтагүйгөөр тараагдана гээшэ.

Дүй дүршэл ехэтэй хэдэн олон дуушадай манай Бурят-Монголой Гүрэнэй Ленинэй орденто хүгжэмтэ драмын театрта ерэһэн байбашье, тэдэнние концертнүүдтэ хабаадуулжа, эндээ байһан хүсые дүүрэнээр хэрэглэхэ ябадал эмхидхэгдээгүй. Харин филармони болбол элдэб гастрольнуудые олоор хэрэглэдэг лэ ажалтай болошоһон байха юм.

Гадна, бурят-монголой арадай дуунууд ба манай композиторнуудай бэшэһэн дуунуудые радиогоор дамжуулха ябадал һулаар табигданхай. Тэндэ дууладаг хүнүүд хэзээтэ нэгэ хэдэн дуугаа үдэр бүри дамжуулаад лэ байдаг заншалтай болошонхой. Хэрбээ хэн нэгэниинь шэнэ дуу бэлэдхэжэ эхилбэшье, тэрээндээ тон муугаар һуража, хайша хэрэгээр дууладаг дээрэһээнь заримдаа үгэншье ойлгогдохогүй байха юм.

Драматическа ба хүгжэмэй хүдэлмэрилэгшэдые бэлэдхэн гаргаха училище багшанараар дутамаг гээшэ. Теэд манай зарим композиторнууд ба дуу хүгжэмэй мэргэжэлтэд тус училищеда тон багаар туһалдаг байна.

Энээн тухай БМАССР-эй габьяата артист Н. И. Моторин «Б.-М Үнэн» газетэдэ тон зүб статьяа бэшэһэн байна.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи искусствонуудай хэрэгые эрхилхэ Управлени болбол дуу хүгжэмые арад зоной дунда нэбтэрүүлжэ, тэдэнэй музыкальна культурые дээшэлүүлхын тула бодото хэмжээ ябуулгануудые абахань зайлашагүй болоно.

Ж. Батуев, композитор.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

Колхоздо туһалхын оронд, кабинедтээ һууна

1946 ондо адуу моридые үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые Зэдын аймаг таһалдуулха туйлдаа хүргэбэ. Тиигэбэшье, шэнэ түлнүүдые хоролтогүйгөөр хүлеэн абажа, адуу моридойнгоо тоо толгойе хүсэлдүүлхэ тушаа эндэ энэ гэхэ тэмсэл хэгдэнэгүй. Ушарынь хадаа аймагай олонхи колхозуудаар гүүдэй унага хаяха ябадал үзэгдэнэ. Шалтаганиинь юуб гэхэдэ, түрэхэ гүүдые муугаар харууһалдаг, зоотехническэ заабаринуудые сахидаггүй дээрэһээ болоно.

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо һүүлэй арбан хоног соо 7 гүүн унага хаяа. Мүн Буденныйн нэрэмжэтэ колхозой хэдэн гүүд унага хаяһан байна. Тус колхозуудай адуушад түрэхэ гүүдые харууһалха заабаринуудые сахингүй, тэдэндэ эзэн бусаар хандадаг байха юм.

Аймагай зарим колхозууд мүнөө хүртэр гүүдые хүдэлмэришэ моридһоо таһалжа, адуунда табяадүй байһаар. Энэ хадаа адуу моридые үсхэбэрилхэ ябадалда һаад ушаруулха байна.

Адуу моридой иимэ амгалан бэшэ байдалда байбашье, аймагай малажалай таһаг болон тэрэнэй мэргэжэлтэд колхозуудта туһалхын оронд, харин кабинедтээ һуугаад, хооһон бэшэлгээр бүхы хүдэлмэреэ хизаарладаг байха юм.

Т. Буркин.

Хэзээ нээгдэхэ столово гээшэб?

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой ёһоор Яруунын аймагай потребсоюз Эгэтын МТС-эй дэргэдэ хамтын эдеэ-хоолой столово декабриин 1-дэ нээхэ уялгатай байгаа.

Гэбэшье, тус аймпотребсоюзай хүтэлбэрилэгшэд болбол эндэ столово нээхэ тушаа ямаршье оролдолго гаргаагүй.

Гадна, тус аймпотребсоюз болбол МТС-эй хүдэлмэришэд ба албахаагшадые коммерческэ сэнтэй хилээмээр ба бусад продуктнуудаар хангаха ёһотой байбашье, энэ хэрэгые хододоо таһалдуулна.

МТС-эй хүдэлмэришэд хэзээ столовотой болохо ба таһалгаряагүйгөөр хангагдадаг болохо гээшэб?

Ц-Д. Дугаров.

Юу бодожо һуудаг юм?

Шэнэ сталинска табанжэлэй түсэб соо ажалшин арадай соёл гэгээрэлые эндэдгүй дээшэлүүлхээр хараалагданхай. Энэ шухала зорилгые бэелүүлхэ хэрэгтэ кино болбол үгэьехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Кинокартиные илангаяа хүдөө нютагуудай арадта харуулха гээшэ тон шухала удхашанартай.

Энэ асуудал тушаа Закаменэй аймагта зохихо анхарал табигданагүй. Һүүлэй жэлнүүдтэ энэ аймагай хүдөөгэй колхозуудаар бүхэли жэл дотор оройдоо 1—2 удаа кино харуулагдадаг болонхой.

Колхозникууд кино хараха ехэ дуратай. Кино гараханьгэбэл тэдэнэр хүгшэн залуугүй суглардаг. Гэбэшье, киномеханик Жаркой гэгшэ картинаяа мүртэйгөөр харуулжа шададаггүй дээрэһээнь, хараһан хүнэй удхыень ойлгожо, һониноохо аргагүй байдаг. Тиимэ ушарһаа суглараашад урма зориггоо хухаржа тарадаг юм. Механик өөрөө дүршэл багатай юм гү, али аппарадынь муу юм гү—бү мэдэе. Иимэ байдал М Бортын сомондо ушарһан байгаа.

Үнгэрэгшэ ноябриин һүүлээр үнөөхи механик дурсагдаһан сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхоздо дахин ерэхэдэнь, энээнһээ урда тээ тэрээндэ дураа гутаһан колхозникууд Жаркой гэгшые хүлеэжэ абабагүй. Тиихэдэнь, Жаркой Сагаан-Мориной сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо ошобо. Тэндэ ошоод, түрүүшын үдэр—клубтынай дулаан бэшэ, хоёрдохи үдэрөө бэем муу, хүйтэ абаад ээд, каргинаяа харуулбагүй. Гурбадахи үдэрөө колхозникуудые суглуулаад, одоолшье харуулханьгэһэн, динамань хоёр—гурба эбдэлдэжэ эбдэршоо һэн. Тиигээд Жаркой киноаппарадаа колхозой клуб соо хаажархеод, аймагай центр ябашоо, тиигэһээр дахин ерээгүй ба аппарадынь колхозой клуб соо „амаржа" хэбтэдэг.

Дуугүй картинануудые колхозникуудта харуулха гансахан аппарат байһан мүртөө хүдэлмэрилжэ шадахаяа болёод байхадань гэгээнние эрхилхэ газарнууд, илангаяа культурно-гэгээр лэй таһаг, тэрээнэй хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Хазагаев юу бодожо һуудаг юм.

Л. Чимитов.

Үбэлэй спортивна сезон эхилээдүй

Спортивна хүдэлмэриие үбэлэй сагта ажалшадай дунда, илангаяа залуушуулай дунда үргэнөөр ябуулха саг тулажа ерээ.

Энэ тон шухала хэмжээ-ябуулгые Яруунын аймагта ашуурингэйгээр таһалдуулжа байна. Энэ аймагай центр ба колхозуудта мүнөө хүртэр санын базанууд эмхидхэгдээгүй, китогууд түхеэрэгдөөгүй байха юм. Гадна санануудые олохо хэмжээ эртэлээ абаагүй байшоо.

ВЛКСМ-эй Обком, физкультура ба спортын республиканска комидэй зүгһөө үбэлэй спортивна сезониие эмхитэй гуримтайгаар эхилхэ тухай нэгэнтэ бэшэ захяа заабаринууд үгтэдэг байһан юм. Гэбэшье, ВЛКСМ-эй Яруунын аймомой секретарь нүхэр Е. Д. Цыдыпов ба физкультура ба спортын аймагай комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр И. Белобородов гэгшэд үбэлэй спортивна хүдэлмэриие эмхидхэжэ шадаагүй, һанаа амархан һууна.

Эдэнэрэй өөһэдынгөө арюун уялгада хойрог нобшоор хандаһанаа боложо үбэлэй үеын спортивна хүдэлмэри бүхэли аймаг дотор таһалдуулагдажа байна.

В. Байбородин.

Осоавиахимай хүдэлмэри һайжарнагүй

Яруунын аймагай Осоавиахимай райсоведэй хүдэлмэри һулаар ябуулагдажа байна. Тус хүдэлмэриие һайжаруулхын тула, Осоавиахимай райсоведэй түрүүлэгшээр нүхэр Грехов томилогдоһон байгаа. Теэд, шэнэ ороһон түрүүлэгшэ Осоавиахимай хүдэлмэридэ байһан дутуу дундануудые дары зайлуулха уялгатай байһан аад, харин энэ хүдэлмэри тухай анхаралаа юрэ табинагүй.

Тиимэһээ, аймаг дотороо хэды эхин организацинуудтай ба хэды осоавиахимай членүүдтэй байһанаа мэдэнэгүйбшуу.

Оборонын хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэнь Осоавиахимай райсоведтэ аймгүйсэдкомой зүгһөө зааханшье туһа үзүүлэгдэнэгүй.

Б. Барс.

Һонирхолтой ушарнууд

Шоные зангадажа алаба

Яруунын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой дархан Жамьян Жамбалов гэгшэ Тоором гэжэ газарта малай байра барижа байба. Тэндэнь гуринха нэтэрүү шононууд ябадаг, моридтонь һанаархалаг болобо. Үнгэрхэдөө моридоо барлад байхадань ойротон ерэжэ, тэрээгүүр хэбтэһэн энэ тэрэ юумэ шэншэдэг боложо эхилбэ. Тиигээд нэгэтэ тэргэдээ эрхиһон нэгэ мориной тоног эдижэрхиһэн байба.

Буугүйлөө гэмшэһэн дархан хороо бусалжа, шонодо занга зүүбэ. Тэрээндэнь нэгэ шоно орос.

Мүн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой малшан Дондок Дугаров гэгшэ Маарагта гэжэ нютагта малаараа байтараа нэгэ шоныс хилээбтэ оруулжа алаба.

Шэлүүһэн мүльһэндэ няалдажа үхэбэ

Дээрэ дурсагдаһан Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой малшад малаараа Сүмбэр гэжэ газарта байдаг юм. Тэдэнэрэй нэгэн болохо Гриша Антонов гэжэ багахан хүбүүн малаа уһалаад ерэхэдээ иигэжэ хэлэбэ: «малаа уһалжа байтарни нэгэ амитан модоной гэшүүһэн дээрэһээ нэгэ ямаан дээрэм тэб байса һүрэжэ буугаад, тэрээниие бархируулжа ябажа, тошоной уһан соогуур саашань шэрэбэ. Тиихэдэнь модо бараад абяа гаран гүйжэ ошоходом, тэрэ амитан ямааемни табижархеод, бүхэтэр шэнэһэндэ гараад һууна»—гэбэ. Тэндэ байһан малшад: «шоно ааб даа, теэд модондо гараха гэжэ яаха юм? гэлсэжэ гайхад гээд, хүбүүнэй малаа дутуугүй асарһандань баярлажа тэрэ амитан тухай мартаба.

Үглөөдэрынь ерэһэн Мантатов гэжэ ангуушанда болоһон ушарые малшад хөөрэбэ. Үсэгэлдэр хүбүүнэй малаа уһалһан газарта ангуушын ошоходонь, нимэ ушар болоһон байба. Малай ябахые хаража модондо гараад маряажа һуuһан шэлүүһэн ямаан дээрэ һүрэжэ бууһан байгаа. Тиигээд хүбүүнһээ сошожо бүхэтэр модондо гараад һуутараа хүбүүнэй ошохолоор буун гэхэлээ саһагүй елүүр мүльһэн дээрэ бууһа, ямаантай носолдожо байхадаа нороһон нойтон хүгнүүдээрээ мүльһэндэ бүхөөр няалдашоод хобхоржо ялажа байһаар үнөө хэлээрээ няалдажа һүүлэй һүүлдэ тэндээ хүлдэжэ үхэһэн байба.

Ц. Номтоев.

Греческэ арадта греческэ партизанска хүсэнүүдэй главна командованиин хандаһан хандалга

АФИНЫ, декабриин 21. (ТАСС). Греческэ арадта ба Грециин демократическа партинуудта партизанска хүсэнүүдэй командованиин талаһаа хандаһан хандалгын буулгаринуудые гадаадын журналистнууд абаба. «Эзэмдэлгын үедэ булимтарагшадта эсэргүүгээр шууд даамгай тэмсэһэн боецүүдһээ партизанска хүсэнүүд бүридэнэ,—гэжэ тус хандалга соо хэлэгдэнэ.—Варкизда болоһон хэлсээнэй һүүлээр бидэнэр буу зэбсэгээ тушаажа, арадай хүсэл зориг дээрэ үндэһэлһэн лотоодын демократическа гурим журамые Грецидэ тогтоохын тулада туһалалсахые дүүрэнээр оролдоһон байгаабди. Гэбэшье, зэбсэгтэ интервенцеэр декабрь соо тогтоогдоһон хуули засагууд манай оронэй түбхинэнги демократическа хүгжэлтые эбдэжэ, эсэргүү тэмсэлдэ хабаадагшадые бултынь алажа хюдажа эхилһэн байгаа. Англичанууд ба тэдэнэй нютагуудтахи агентнууд тэрэ хэлсээе хосһон саарһан болгоод, арадай хүсэл зоригые доро дараһан байна.

Английска эзэмдэлгын ба монархизм-фашизмын гурим байдалай дарлалта доро Греци болбол эрхэ сүлөөгөө, демократиие ба национальна бээ даанги байдалаа хэһагдаһан байна. Арадай нэрэ солонь ба эд зөөринь хамгаалагданагүй. Национальна эсэргүүсэлэй боецүүд эрхэ сүлөөтэйгөөр ажаһуужа, ороноо һэргээн бодхоохын түлөө энхэ амгалан ажаллажа шадахагүй байна.

Иимэ байдал ба ами бэеэ аршалха гэһэн ябадал бидэнэрые ой модондо гаража ошохыемнай баалаба».

«Эрхэ сүлөө ба демократи, ороной бүхэли бүтэн ба бээ даанги байха байдал» гэһэн үгэнүүдые өөһэдынгөө тугууд дээрэ бэшэнхэйбди.

Бидэнэр манай арадай нэрэ солые, ами бэеые зөөри хогшолые ба ажалые хамгаалнабди.

Хуули засагые хүсөөр гартаа абаха гэһэн зорилгые урдаа табинагүй бди. Грециие аршалан абаха гансахан зам болбол арадай парламентарна энхэ амгалан хүгжэлтын зам болоно гэжэ этигэнэбди. Тиимэһээ хуби заяагаа сүлөөтэйгөөр шиидхэхэ аргые арадта үгэхын тулада үнэн сэхэ хэлсээ хэхые хэзээдэшье бэлэн байнабди. Арадай эрхэ сүлөөтэ байдалай принципүүдтэ этигэдэг бүхы партинуудай хабаадалгатайгаар коалиционно правительство байгуулха шухала гэжэ тоолонобди.

Хэрбээ иимэ правительствын юрэнхы дээрэ амнисти үгөө хадань, демократическа гурим журамые ба тэнсүүритэй байдалые гүрэнэй аппарадта, арми ба аюулгүйе сахиха частьнуудта һэргээн дахин байгуулаа хадань, тэрэ правительствын эрхэ сүлөөтэ байдалые дахин тогтоожо, үнэн сэхэ һунгалтануудые үнгэргөө хадань, тэрээнэй тэдэ хүсэлэлнүүдтэнь туһалхаар бэлэн байнабди. Юуб гэхэдэ манай зорил гомнай тиимэ байнабшуу. Энэ зорилгые бэелүүлхын тулада шухалын шухала условинь юу болоноб гэхэдэ, английска эзэмдэлгые болюулха ба гадаадын сэрэгүүдгүйгөөр орон соогоо һунгалтануудые үнгэргэхэ ябадал мүн болоно гэжэ мэдүүлнэбди».

Партизанска хүсэнүүд хилын саанаһаа хэрэгсэлнүүдээр хангагдадаг юм, ороноо таһалан хубаарилха зорилгые урдаа табина гэһэн гүжэрдэлгын мэдээсэлнүүд энэ хандалга соо буруушаагдана.

Арадаар мэдэрэгдэһэн демократическа органуудай мэдэлдэ орохобди гэжэ тус командовани греческэ арадуудые найдуулна.

«Демократи, ороной бүхэли бүтэн ба бээ даанги байдал! Фашизмда үхэл, арадта эрхэ сүлөө!» гэһэн лозунгнуудаар энэ хандалга дүүрэнэ.

Бевинэй радиогоор хэлэһэн мэдүүлгэ

ЛОНДОН, декабриин 22. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, английска гадаадын хэрэгүүдэй министр Эрнест Бевин гэгшэ Нэгэдэмэл нацануудай организациин һая үнгэрһэн конференци дээрэ туйлагдаһан амжалтанууд тухай радиогоор элидхэл хэхэ зуураа иигэжэ мэдүүлбэ: «Агууехэ державануудай хоорондо нэгэн һаналтай ба эб найрамдалта байдалые тогтоохын түрүүшын шатала дамжан оробобди гэжэ тоолоноб».

Урдань Германиин сателлидүүд байһан гүрэнүүдтэй баталагдаха ёһотой эб найрамдалай договорнуудые үни удаан зүбшэн хэлсэһэнэй тухай хөөрэхэ зуураа Бевин иигэжэ мэдүүлбэ: «Энэ ехэ бэрхэшээлтэй саг байгаа. Теэд бидэнэрэй тэсэмгэй байһанаймнай ашаар хэрэг бүтэһэндэ би баяртайб. Энээнһээ саашаа бэе бэеэ улам ойлголсодог болохобди гэжэ этигэнэб, юуб гэхэдэ амжалтые түйлабабди. договорнуудта гараа табихаар бэлэн болонхой».

Германиин срээдүйн хуби заяае шиидхэхэ ябадал хадаа манай урда байһан үшөө нэгэ зорилго мүн гэжэ Бевин мэдүүлбэ. Арад зоной дунда хүндэтэй болохо аргые немецүүдтэ олгохо условинуудые байлгуулхабди—гэжэ Бевин хэлэбэ.—«Гэбэшэ энээнэй тулада нилээд удаан саг хэрэгтэй болохо гэжэ уридшалан мэдүүлнэб. Юуб гэхэдэ, Гитлер өөрынгөө арадые аргагүй ехээр мунхагшалан номлоһон туладань тэрэ байдалые заһахын тулада ялахадаа нэгэ үеые үнгэргэхэ хэрэгтэй болоно».

Ерэхэ жэлэй мартын 5-да гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Соведтэ Москвада уулзахадаа хэлсэхэ зүйлнүүдые зохеобобди. Энэ уулзалгын үедэ ерээдүйн Германиин бүхы экономическа ба политическэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ байнабди гэжэ Бевин саашань мэдүүлбэ. Союзнигууд 25 жэлэй турша соо Германитай хоер улаа дайлалдаха баатай болоһон байна. Тиимэһээ союзнигуудта Германиин талаһаа дахин аюул бии болгогдохогүйн тулада бүхы арга боломжонуудые хангаха хэрэгтэй гэжэ Бевин тэмдэглэбэ.

Хоер агууехэ державанууд — Америкын Холбоото Штадууд ба Советскэ Росси хоер үлэмжэ булюу һууринуудые эзэлжэ дайнһаа гараба гэжэ Бевин мэдүүлээ. Зүгөөр Великобритани хадаа өөрынгөө географическа оршон байдалай талаар ажаһуудалайгаа түхэл маягай талаар тэдэ хоерой хоорондохи замай хахадта үлэнэ. Тиихын хажуугаар, Советскэ Росси ба Холбоото Штадууд болбол хуурай газар дээр оршожо байгаа импери нүүд мүн болоно гэхэтэй хамта, тэдэнэй метрополинууд үргэн ехэ территориие эзэлнэ. Харин Великобритани ба британска нацануудай нэгэдэл хадаа 7 далайнуудай дундуур тарашаһан байха юм. Хэрбээ табан агууехэ державануудай нэгэн һаналтайгаар ба эбтэйгээр ажаһуужа байгаа хадань, бага державанууд тэдэнэртэ өөһэдынгөө хүсэ эршэлэлгээр ба найдалгаар туһалжа байгаа хадань дайн болохо юм гэжэ хэн нэгэн этигэхэ аал?»

Агууехэ державанууд нэгэн һаналтай ба эбтэй байдалые тогтоохын эхин шатада дамжан ороо гэжэ тоолоноб. Юун дээрэһээ иигэжэ этигээбшэ гэхэдэ, бидэнэр болбол дайнай һүүлээр түбхинэһэн байдалые дахин тогтоохо зэмсэг мүн болохо ба хоорондоо харилсахын тулада ба эб найрамдалые сахихын тулада Нэгэдэмэл нацануудай ехээр хүсэжэ байгаа организациин түхэл маягые тодорхойлһон эб найрамдалай договорнуудай түрүүшын хубиие хэлсэбэбди.

Англи болбол өөрынгөө политикада Холбоото Штадуудтай хэтэрхэй ехээр барисаатай, Советскэ Россиитай тэрэнэй харилсаанууд ёһотой нарин нягта бэшэ, иимэ курс болбол бүхэдэлхэй дээрэ эб найрамдалые тогтоохо ябадалые удааруулжа дэлхэйн шэнэ дайнда абаашажа болохо байна гэһэн гэмнэлгые Бевин буруушааба.

Англи болбол эб найрамдал ба хани барисаа тогтоохын тулада бүхы оронуудта гараа һарбайна, юуб гэхэдэ агууехэ державануудай хоорондохи гансахан лэ тиимэ эб найрамдал ба хани барисаан эб найрамдалые мүнхөөр байгуулхын бодото үндэһэ һууринь мүн болоно.

Радиогоор үгэ хэлэжэ эхилхэдээ Бевин гэгшэ Англи болбол хоер дайнда хабаадаһанайгаа һүүлээр бүхэдэлхэйнхидтэй энээнһээ хойшодоо Нэгэдэмэл нацануудай организациин үндэһэ һууриин ёһоор харилсаха гэжэ шиидэбэ гэжэ мэдүүлээ. «Энэ зэр зэмсэг аша туһатай хойшодоо байхань, хүн түрэлтэнэй олон үе соо хүсэжэ байгаа аюулгүй байдалые бидэнэртэ ба дэлхэйн бусад оронуудта хангахань мандаа эгээл шухала удхашанартай» гэжэ Бевин хэлэбэ.

Гоминдановска солдаднууд наймадахи арадай революционно армиин талада оробо

ШАНХАЙ, декабриин 24. (ТАСС). Шеньсиин провинциин хойто хубида амгалан түбхин байдалые сахигша корпусой 6-дахи полкын хамаатай гоминдановска 5 мянган солдаднууд Юилинь шадар арадай революционно 8 дахи армиин талада оробо.

Тэрэ частиин командир генерал Ху Чжин гэгшэ «минии солдаднууд ба би өөрөөшье хадаа түрэл арадтаа эсэргүү гражданска дайнда хабаадалсахаяа болибобди» гэжэ мэдүүлбэ.

Иосидын кабинедые унагаахын түлөө Японидо болсожо байгаа үдэлсэн

ТОКИО, декабриин 24. (ТАСС). Иосидын кабинедые унагаахын түлөө олониитын митингнүүдтэ хабаадалсаһан организацинуудай түлөөлэгшэдэй зүблөөн декабриин 19-дэ болобо гэжэ Дзидзи Цусин агентство мэдээсэнэ. Мүнөөнэй японско правительствые унагаахын түлөө ябуулгануудай шэнэ курсые тодорхойлхын тулада энэ зүблөөн зарлаһан байха юм. Иосидын кабинедые унгаахын түлөө кампаниие хүтэлбэрилхэ комитедые байгуулха, префектурнүүдтэ антиправительственна нэгэдэмэл фронтые хамтаруулха ба Иосидын кабинедые унагаахын түлөө кампаниие хүтэлбэрилхэ нютагуудтахи комитедүүдые провинциинуудта байгуулха гэжэ шиидхэгдэбэ.

ТОКИО, декабриин 24. (ТАСС). Декабриин 19-дэ толилогдоһон хамтарһан мэдээсэл соогоо ха... барисаанай японско социалистическэ парти ба арадай парти болбо... Иосидын кабинедые унагаахыв б... мүнөөнэй японско парламентые та... раахын тулада хамаг хүсэеэ үг... хэбди гээ гэжэ Киодо Цусин агентство дамжуулна.

Токиодо поли ба корейцүүдэй хоорондо тулалдаан болобо

ТОКИО, декабриин 24. (ТАСС). Дзидзи Цусин агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор корейцүүдэй организаци болбол регистрациин системые эсэргүүсэһэн олоной митингые императорска ордоной урда тээхи талмай дээрэ эмхидхэбэ. 10 корейцүүд составтай делегаци болбол премьер-министр Иосидын интервью дуулахын тухайда премьер-министрын секретарьтайнь хөөрэлдэһэн байха юм. Демонстрантнуудай премьер-министрын байрада ороходо һанаатай забдахадань, полицейскэнүүд тэдэниие буудажа эхилээ. Полицейскэнүүд ба корейцүүдэй хоорондо болоһон тулалдаанай эсэстэ 4 полицейскэнүүд, гурбан корейцүүд шархатаа. Демонстрантнуудые тараахын тулада 200—300 хүнүүд составтай полицейскэ отряд эльгээгдэһэн байха юм.

Киодо Цусин агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор хадаа корейцүүдэй бусалгаан 20 мянган корейцүүд демонстрациин һүүлээр гараһан байна. Императорска ордоной урда тээхи талмай дээрэ болоһон митинг дээрэ резолюциие парламентда хүргэхын тулада корейцүүд өөһэдынгөө делегадуудые һунгаа. Хэдэн зуун хүнүүд тэрэ делегацитай хамтаран премьер-министрын байрада ошохо гэхэдэнь, байрые сахижа байһан полицейскэнүүд тэдээниие буудажа. Премьер министрын байрада оро... жо, корейцүүд сонхонуудынь хи... сохеод гэр соохи хэрэгсэлнүүдые тараажа хаяба.

ЗАРЛАЛ

Мүнөөдэр декабриин 27-ой үдэшын 8 часта Соведүүдэй 2-дохи Байшангай сталинска зал соо г... дой интеллигенциин суглаан болохонь.

Бурят-монгол үзэг бэшэгэй хү... жэхэ хэрэгтэ интеллигенциин үү... тухай ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой секретарь нүхэд Д. Ц. Цэрэмпилон элидхэл хэхэ.

Энээндэ үряалай билетэй хүнүүд хабаадалсаха юм.

ВКП(б)-гэй Горком.
«Б.-М. Үнэн», «Б.-М. Правда» газетэнүүдэй редакцинууд.

Харюусалгата редакторай орлогшо Д. Д. ЛУБСАНОВ.

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС. Улан-Удэ Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80; зам. редактора — 23, ответ. секретаря—2-23; отделов: партийной и комсомольской жизни, сельского хозяйства — 3-23 (2 зв.), культуры и быта, промышленности и транспорта — 4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (2 зв.); объявлений—2-64 (2 зв).

Н—00773. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000